1942 szeptember 4 péntek

DEBRECZEN

XIX. évfolyam 198. sz. KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ Ára: 12 fillér

Nem találják gróf Károlyi Gyula és repülőtársa holttestét

Franco átalakította a spanyol kormányt, Serrano Sunner külügyminiszter is távozik

Berlini nyilatkozat arról, hogy a japán kormányban történt változás kihatással lehet-e a japán-szovjet viszonyra — Éles francia tiltakozás az angol légibombázások miatt — Angolellenes tüntetések Egyiptomban

SIKERES HELYI HARCOK A HONVÉDSÉG ARCVONALÁN

Magyar katonai helyről nyert értesülés szerint a keleti hadszíntéren küzdő szövetséges erők a Kuban vidéken ismét kibővítették sikereiket és újabb fontos pontokat vettek birtokukba.

A magyar hadsereg arcvonalán a helyi jellegű harcok mellett, amelyekben saját csapataink értek el sikereket, általában nyugalom van és a szembenálló felek főként tüzérségi és aknavető tevékenységre szorítkoznak. Az ellenség ismét állásainak műszaki megerősítésén dolgozik.

A tegnapi német hadijelentés úgy a kaukázusi, mint a sztalingrádi frontszakaszról további előhaladást, az északabbra eső szakaszokról pedig az ellenséges támadások visszaverését közli.

Berlini lapjelentés szerint a Sztalingrád körüli gyűrű teljesen bezárult. A londoni „Times" különtudósítója azt jelenti a szovjet arcvonalról, hogy Sztalingrádtól délre és délkeletre rendkívül válságos a helyzet.

VÁLTOZÁS A SPANYOL KORMÁNYBAN

A külpolitikai események hírei között nagy érdeklődésre tarthat számot az a hír, amely a spanyol kormány átalakításáról szól. Eszerint Franco tábornok több új minisztert nevezett ki kormányába. Távozik Serrano Sunner az eddigi külügyminiszter, kinek nevét egész világon ismerték, s aki többször tárgyalt Berlinben és Rómában is. Helyét a külügyminiszterségben Francisco Gemez Jordana tábornok foglalta el. Feltűnő, hogy Franco tábornok átvette Serrano Sunnertől falang politikai bizottságának elnökségét. Ez azt jelenti, hogy Serrano Sunner teljesen visszavonul eddigi szereplésétől. Egyelőre a spanyol politikai átalakulás motívumai nem ismeretesek.

A JAPÁN KÜLÜGYMINISZTERVÁLTOZÁS

különböző kombinációkra ad alkalmat. A brit körökben az a felfogás nyilvánul meg, hogy a japán kormányban történt változás hatással lehet a japán-szovjetorosz viszonyra. A berlini Wilhelmstrassen kérdésekre válaszolva ismét hangsúlyozták, hogy Berlinbe érkezett és értesülések szerint japán külügyminiszter lemondására tisztán személyi okokból került sor.

Tokiói jelentés szerint Tozso miniszterelnök, aki Togo külügyminiszter távozása után a külügyminiszteri tárcát is átvette, rövid beszédet mondott a külügyi hivatal tisztviselői előtt. Beszédében hangsúlyozta, hogy Togo távozása semmiféle változást sem eredményez a japán külpolitikában.

Sigeru Kavagos, a japán külügyi hivatal tanácsadója, volt kínai nagykövet, lemondott.

KIÉLEZŐDÖTT AZ ANGOL-FRANCIA VISZONY

az angol repülőtámadások miatt. Franciaország madridi nagykövete az angol nagykövetnek jegyzéket nyujtott át, amelyben a francia kormány a legélesebben tiltakozik az ellen, hogy az angolok Orleans és Blois között a gyorsvonatot bombázták.

A francia néppárt felszólítja a francia kormányt, hogy megtorlásul egy francia gyorsvonat ellen intézett támadásért, tüszként tartóztassanak le a francia Riviérán szabadon élő bizonyos számú angol állampolgárt. Azt követelik, hogy annyi angolt tartóztassanak le, ahány áldozata volt a szerencsétlenségnek.

Illetékes német helyről közlik: A brit repülőgépeknek a francia polgári lakosság ellen intézett egyre szaporodó, nemzetközi jogellenes támadásai a birodalmi főváros illetékes köreiben is figyelmet keltenek. A Wilhelmstrassen csütörtökön egy kérdésre válaszolva kijelentették, nem lehetetlen, hogy döntésre kerül a sor, amennyiben a francia kormány világosan állást foglal ezekkel az eseményekkel kapcsolatban.

EGYIPTOMBAN

forrpontra jutnak az események. Az egyiptomi angol hatóságok egyre erősebb nyomást gyakorolnak Faruk királyra, hogy helyezze át kormánya székhelyét Szudánba, Chartum városba. A király Churchillel beszélt akkor, amikor Churchill moszkvai útjáról hazafelé jövet megállt Kairóban. Rommel fenyegető előnyomulására való tekintettel terjesztette elő javaslatát a királynak, aki azonban vonakodott teljesíteni sőt határozottan azt felelte, hogy továbbra is együtt marad népével. Ugyanez a forrás leplezi le Churchillt akkor, amikor Mohamde Ali herceget igyekezett megkörnyékezni azzal a javaslattal, hogy mint az egyiptomi kormány jogszerinti képviselője, kísérje az angolokat Szudánba. A trónörökös szintén elutasította a javaslatot. Amikor Churchill igyekezete kudarcot vallott, az egyiptomi nagykövet állítólag titkos megállapodást kötött Nahas pasa miniszterelnökkel, aki beleegyezett abba, hogy követi az angolokat Szudánba, ahol kormányt alakít, abban az esetben, ha az angolok Rommel vezértábornagy nyomására kénytelenek lesznek elhagyni Egyiptomot.

A berlini Wilhelmstrassehoz közelálló német politikai körök ma még nem válaszolnak arra a kétségtelenül érdekes kérdésre, milyen következtetést von le Németország és Olaszország abból a tényből, hogy Anglia, amint ezt a szerdán közzétett diplomáciai okmányok igazolják, katonai okokból nem hajlandó Kairót nyílt várossá nyilvánítani?

A „Popolo di Roma" szerint az angolellenes tüntetések Egyiptomban egyre fenyegetőbbek lesznek. Az angol katonaság további letartóztatásokat végez. A letartóztatottak között van a királyi egyipomi akadémia néhány tagja is, akit azzal gyanúsítanak, hogy a tengelyhatalmakkal van összeköttetésben. A letartóztatások ellenére tovább folynak az angolellenes tüntetések. Egy angol gépkocsit kővel dobáltak meg, mire az angol katonák belelőttek a tömegbe, 25 ember meghalt és sokan megsebesültek. (MTI.)

HADIJELENTÉSEK

Keleti szárazföldi harcok

A német védelmi főparancsnokság közli: *Anapától* délkeletre rohammal bevettünk több makacsul védelmezett magaslati állást. *Novorosszijszk* előtt elsüllyesztettünk egy motoroshajót és egy aknaszedő hajót.

A német gyorsnaszádok a Fekete tengeren egy hajókaravánból elsüllyesztettek két tartályhajót, két gőzöst, hat nagy rakodó dereglyét, összesen 154 ezer tonna tartalommal.

Sztalingrád előtt német és román csapatok a légihaderővel szoros együttműködésben kidobták az ellenséget erősen védelmezett kiserődállásaiból. Az ellenség ellentámadásait visszautasították.

Kalugától délnyugatra és Medintől északnyugatra több ellenséges támadást vertünk vissza. *Rzsev* szakaszán összeomlott az ellenség erős gyalogos és páncélos támadása.

A hadsereg kötelékei a harci és zuhanóbombázó gépek kötelékeinek összpontosított támadásaival 109 szovjet *páncélost semmisítettek meg.*

A Ladoga tótól délre és Leningrád előtt az ellenség ismételt támadása összeomlott.

A jegestengeri arcvonalon a légihaderő a szovjet ütegállások ellen támadott, a Halász félszigeten és azonkívül megtámadott Murmanszk mellett egy repülőteret.

A szovjet légihaderő szeptember 1-én és 2-án a légvédelmi tüzérség tüze következtében 184 repülőgépet vesztett. Egy repülőgépet a földön semmisítettünk meg. Nyolc saját repülőgépünk nem tért vissza vállalkozásáról.

Berlin, szept. 3. (NTI) A Taman félszigeten és Sztalingrádnál folyó sikeres harcokról a védelmi főparancsnokság még a következőket közli: Német és román csapatok *a szerdai napon is tovább nyomultak előre a Taman felszigeten.* Novorosszijszkba vezető utón további terepnyertek Sztalingrád körüli *nagy erődgyűrű szerdán sem tudta a német támadást feltartóztatni.* Német páncélos kötelékek lendületes támadással *elfoglaltak egy fontos magaslatot Sztalingrádtól délre.* A nyomukban előretörő gyalogság ezt a magaslati állást megerősített támaszponttá építette ki. A magaslat visszafoglalására indított ellenséges rohamok a nehéz gyalogsági rohamok tüzében összeomlottak és az ellenség nagy vérveszteséget szenvedett. Sztalingrádtól északra a támadó német gyalogság átkelt egy kisebb folyón és birtokába vett egy magaslati terepet. A német élcsapatok zárt egységben támadják tovább Sztalingrád erődműveit. Egymást követő légitámadások érték a város területét is. A város körül haladó körvasút sínei nehéz bombákkal sok helyen megszakíttattak. A nagy

FONTOS TUDNIVALÓK

Téli ruhaneműt reggel 8-tól este 8-ig lehet beadni a központi gyüjtőhelyen (Piac-utca 8), kereskedelmi iskola tornacsarnokában.

Ma, pénteken a 2001—2500 sorszámú új kenyér- és lisztjegyeket lehet igényelni.

Kik részesülhetnek az új ipari és kereskedelmi hitelellátásban. (7.)

Engedélyhez kötötték a must beszűrését. (6.)

TŐKÉS FOTO
• PÜSPÖKI PALOTA •

Kiterjedésű iparváros több pályaudvara és ipartelepe kigyulladt. (MTI)

Stockholm, szept. 4. A moszkvai rádió csütörtöki híradása szerint Sztalingrád körül jelentős mértékben súlyosbodott a szovjet csapatok helyzete.

Északafrikában és a Földközi-tengeren

Az olasz főhadiszállás 829. sz. közleménye:

Az egész egyiptomi arcvonalon élénk felderítő tevékenység folyt. A szerdai közleményben említett harcok során az ellenség vesztesége 21 harckocsira és 20 páncélkocsira emelkedett. A tengelyrepülők alakulatai sikeresen ismételték meg támadásaikat az ellenséges csapatösszevonások ellen. A légiharcok során az olasz és német vadászrepülők 21 brit repülőgépet lőttek le, három repülőgépet pedig a légvédelmi ütegek pusztítottak el. Öt repülőgépünk nem tért vissza a két legutóbbi nap hadivállalkozásairól. (MTI)

Nyugati légi harcok

Német hadijelentés: Az angol légihaderő kötelékei a csütörtökre virradó éjszaka megtámadták *Karlsruhét*. A polgári lakosságnak veszteségei voltak, különösen a város belső részében keletkeztek anyagi és épületkárok.

Az eddigi jelentések szerint *hat támadó bombázót lelőttünk.*

Német harcirepülőgépek mélyrepülésben támadva szerdán gyújtóbombákkal eltalálták Wight sziget ipari és közlekedési berendezéseit és Anglia déli partjainak ipari és közlekedési célpontjait is.

Az angolok visszavonják a „dieppei parancsot"

A német főparancsnokság felfüggesztette a megtorló intézkedéseket

A német véderő főparancsnoksága közli, hogy az angol hadügyminisztérium által szeptember 2-án este kiadott és a Reuter-ügynökség által ismertetett nyilatkozat ezeket mondja:

A német véderőjelentés megállapította, hogy az angolok dieppei vállalkozásuk alkalmából parancsokat adtak ki az elfogottak kezeinek megkötözésére, annak megakadályozása céljából, hogy a papirokat megsemmisíthessék. Vizsgálatot indítottak el, vajjon tényleg kimentek-e ilyen parancsok? Nyomatékosan cáfolják, hogy egyetlen német hadifoglyot is megkötöztek volna. Minden olyan parancsot, amennyiben ilyet adtak volna ki, vissza fognak vonni.

A nyilatkozat alapján a véderő főparancsnoksága felfüggesztette az angol hadifoglyok ellen szeptember 2-án délben bejelentett intézkedéseket. Az angol nyilatkozat szövegét az angol hadifoglyoknak is tudomására hozták. (MTI)

Berlin, szept. 3. (Interine) Berlini vélemény szerint a Reuter iroda jelentésével, amely a német hadifoglyok megkötözésére kiadott angol parancsot, amely Dieppenél német kézre került, visszavonták, ez az ügy elintéződött. Egyben rámutatnak arra, hogy az angol hadműveleti tervben foglalt parancsnak a német hadifoglyok megkötözéséről a gyakorlatban nem volt jelentősége, mert az angolok nem tudtak foglyokat ejteni. A parancs mindenesetre jellemző az angol hadvezetőségben uralkodó összevisszaságra, mert a hadvezetőség már másodszor kénytelen magas katonai parancsnokságokat, hadosztályok és dandárok törzskarát meghazudtolni. (MTI)

Uj miniszterek a spanyol kormányban

Madrid, szeptember 3. Mint hivatalosan közlik, Franco tábornok a következő új minisztereket nevezte ki kormányában. Külügyminiszterré Francisco Gemez Jordana tábornokot Serrano Sunner helyére hadügyminiszterré Asensio tábornokot Varella tábornok helyébe, belügyminiszterré Blas Ferezt Valention Gaberza helyébe. Franco tábornok Serrano Sunnertől át veszi a falange politikai bizottságának elnökségét. (MTI.)

Súlyos zavargások és sztrájkok Irországban

Madrid, szept. 3. Az ir nacionalista Williams Belfastban történt kivégzésével kapcsolatban jelentik Londonból, hogy Belfast utcáin az ir köztársasági hadsereg viharos angolellenes tüntetéseket rendezett. Az utcán mutatkozó angol tiszteket szidalmazták és megtámadták. A tüntetők nemzeti dalokat énekelve vonultak végig a városon. Az ir köztársasági hadsereg lapját az Ira-t betiltották. (MTI).

Amszterdam, szept. 3. Az angol hírszolgálat belfasti jelentése szerint Irországból *egy tehergépkocsin ir fegyveres férfiak hatoltak be Észak-Irország területére.* Az ulsteri rendőrség géppisztolyokkal lőtt a gépkocsira. Tüzelés közben egy rendőr megsebesült. A támadók között is van sebesült, a gépkocsi ezután ir területre menekült.

Belfastban a tömeg kővel dobált meg egy amerikai katonatisztet, aki gépkocsin haladt, két amerikai katonát pedig, akik Belfast — számukra tilos — utcáin jártak, Williams kivégzése miatt a tüntető tömeg szidalmazta s ezt kiabálta: »Miért nem takarodtok már haza«. A tömeget, amely a két amerikai katonát, mint az angolok szövetségeseit kigúnyolta, a rendőrség szétoszlatta. Az angol hírszolgálati iroda szerint semmivel sem lehet megmagyarázni, hogy miért járt arra az a két amerikai katona, holott tilos volt számukra az a terület. Sok üzletet bezártak és a gyász jeléül fekete lobogót tüztek ki, Williams kivégzése elleni tiltakozásuk jeléül.

Stockholm, szept. 3. (Német TI.) A „Nya Daghligt Allehande" londoni levelezőjének jelentése szerint a 19 éves Williams kivégzése elleni tiltakozásképpen szerdán Dublinban többezer munkás abbahagyta a munkát. Ulsterben a forrongó írek és a rendőrség között lövöldözésre került sor. Az Észak-Írországban állomásozó amerikai ezredek helyőrségeit az esetleges ir támadások meggátlására megerősített őrségekkel védelmezik. Dublin összes templomai szerongásig megteltek. A belfasti hajógyári munkások abbahagyták a munkát. London-Derryben a gyári munkások elhagyták munkahelyüket és a tüntető néptömeghez csatlakoztak. (MTI.)

———ooxoo———

Bejelentették a 19 évesek behívását Amerikában

Buenos-Aires, szept. 3. Washingtoni jelentés szerint a képviselőház törvényalkotó bizottságának elnöke a 19 évesek behívását jelentette be. Az intézkedésre rövidesen sor kerül. (MTI.)

Kiáradt a Sárga folyam

Sanghai, szept. 3. (NTI) *A Sárga folyam áradása* nemcsak Honan északi részének nagy területeire terjedt ki, hanem jelentős mértékben szétrombolta a folyó déli partvidékén *Sanszi tartományban a kiépített csungkingi kínai* védelmi állásokat, jelentti a Domei I. az áradás vidékéről érkezett menekültek elbeszélései alapján. *Az áradás mintegy 400 km. hosszúságú védelmi szakaszon több nagy hadianyag és élelmiszerraktári semmisitett meg.* Az áradás következtében több mint ezer csungkingi katona eltünt. Az árvíz több helyen arra kényszerítette a csungkingi csapatokat, hogy állásaikat kiürítsék

Indiai események

Amsterdam, szeptember 3. Az angol hírszolgálat jelentése szerint Bombayban a gyapotmalmok munkásai közötti zavargások keletkeztek. Az angol rendőrség 22 esetben lőtt bele a tömegbe. A jelentés szerint nyolc munkás megsebesült. (MTI.)

Bangkok, szeptember 3. Az angolok továbbra is erőszakkal igyekeznek elnyomni az indiai zavargásokat. Bihar tartományban megint bírságot vetettek ki három helységre, 35.000, 50.000 és 100.000 rupiát a zavargásokban részvétel miatt. Madras tartományban az India függetlenségéért síkraszállott diákokat törlik a hallgatóság sorából. (MTI.)

Genf, szeptember 3. Londonból jelentik: A „Times" delhi-i és kalkuttai tudósítója további zavargásokról számol be. A központi tartományokban továbbra is zavarok mutatkoznak és Bengáliában is zabart okoznak a nacionalista tüntetések. Bolkurban az izgatott tömeg meg akarta akadályozni a város kereskedőit abban, hogy elszállítsák a kivitelre szánt rizsmennyiséget. Katonaságot kellett kivezényelni és a katonaság tüzelt a tömegre. A nepali határvidék hegyeiből érkező jelentések szerint a kerületekben közvetlenül Gandhinak és a kongresszuspárt más vezetőinek letartóztatása után komoly zavargások törtek ki és még most sem ültek el. Hír szerint megszakadt az összeköttetés Nepallal és a hatóságok minden fáradozása dacára nem sikerült helyreállítani. A „News Chronicle" jelenti Új-Delhiből, hogy India egész háborús gépezete gyakorlatban megbénult mindaddig, amíg nem sikerül úrrá lenni a zavargásokon. Már eddig is többmillió font sterlingre rugott a kár. Egyedül Új-Delhiben elpusztítottak mintegy kétszáz házból álló épületsort, amelyben brit hatóságok székeltek és többékevésbbé nagy rombolások történtek. Városházakat, kormányzósági és rendőrségi épületeket pusztítottak el, vagy rongáltak meg. A zavargások hullámai még mindig nem simultak el. (MTI.)

A Kaukázusban egymillió hektáron teát termesztenek

A kaukázusi hegyvonulat 1100 kilométer hosszú, szélessége 70 kilométertől 170 kilométerig terjed. Területe 120.000 négyzetkilométer. A leglátványosabb és legszembetűnőbb hegycsúcsa a Kaszbek, mely a grúz hadiút felett uralkodik. A hegyvidék éghajlata rendkívül sokoldalú. Legenyhébb és legegyenletesebb Batum hőmérséklete, nyáron 22 fok Celsius és télen +7 fok Celsius. Helyenként tölgy, bükk, gesztenye, hárs, különféle fenyők, sőt babér is terem. A Fekete-tenger partján banán és teacserjék, pálmafák, oliva, agávé, ciprusfa tenyészik. A mult évben a teaültetvények mintegy 900.000 hektárnyi területet foglaltak el, 45.000 tonna tea termett. A Kaukázus a világ teatermelésében a hatodik helyet foglalja el. A gyapottermés 300 000 hektárnyi, parafatermelése és selyemhernyótenyésztése is jelentős.

A Kaukázus állatvilága rendkívül gazdag. Medve, farkas, sakál, hiéna, hiúz, vadmacska, leopárd, sőt elvétve tigris is járja a rengetegeket. A nyugati erdőkben a bölény még hatalmas csordákban fordul elő. A madárvilágban különösen érdekes a fácán.

A Kaukázus vidékét mint a „Nyelvek hegyét" jelölik meg. A tudósok a nyelvek százait állapítják meg az indogermán és török eredetű nyelveknek. A Kaukázus 13 milliónyi lakosa körében több mint 200 jellegzetes néptörzset különböztetnek meg, legfontosabbak a georgiaiak.

Rövid táviratok

Erserum, szeptember 3. (Német TI.) A teheráni rádió szerint Irán miniszterelnöke ujságírók előtt kijelentette, hogy a közeli iráni mozgósításról szóló híresztelés alaptalan. (MTI.)

Berlin, szeptember 3. Német illetékes helyről közlik: Eddig nem rendelkeznek sajtójelentéssel arról, hogy **a Belga-Kongóban amerikai akció történt volna s ezért nem is foglalnak állást ebben a kérdésben.** (MTI.)

Cinan, szept. 3. A Domei-irodának a shantungi harctérről érkezett távirati jelentése szerint az ott működő japán haderő az utóbbi napokban 2800 főnyi veszteséget okozott az 51 kiniai hadseregnek. Fogságbaesett 594 kínai katona Az ellenséges erőket megsemmisítésük előtt már augusztus 30-án hajnalban bekerítették. (MTI).

Berlin, szept. 4. A Német T. I. katonai részről következőkről értesül: Német erők augusztus 31-ig a háború első évében 20,294.353 brutto regiszter tonna angol-amerikai hajóteret süllyesztettek el. Ebből 16 milliót a német haditengerészet süllyesztett el, a 16-ból pedig több mint 12 millió hajóteret a tengeralattjárók semmisítettek meg.

Santiago de Chile, szept. 3. Rios köztársasági elnök külföldi utazása mintegy hónapig fog tartani. Az elnök előbb a Csendes-óceán, majd az Atlanti-óceán mentén fekvő országokba látogat el. Hír szerint Costarica köztársasági elnöke kérte Rios elnököt, hogy látogasson el Costaricába. (MTI.)

———ooxoo———

A kenyér bérsütési díjának szabályozása

A közellátásügyi miniszter leirata a törvényhatóságokhoz

A kenyér bérsütési díjának megállapítása tárgyában kiadott körrendelet módosításaként a közellátásügyi miniszter leiratot intézett a törvényhatóságok első tisztviselőihez, amelyben felhatalmazást ad az elsőfokú iparhatóságoknak, hogy területükön az eddig fennállott árak figyelembevételével és a helyi viszonyoknak megfelelően, a kenyér bérsütési díját a következő legmagasabb árak határáig állapítsák meg.

A sütőiparban fizethető legkisebb munkabérek megállapítása tárgyában kiadott rendeletek szerint az I., II., III. területi csoportokba tartozó helységekben a kenyér megállapítható *kiligrammonkénti bérsütési díja 8 fillér, a IV. területi csoportba tartozó helységekben pedig 7 fillér.*

A kenyér bérsütési díja az engedélyezett felső határon csupán ott állapítható meg, ahol azt a bérsütés kis mennyisége, a tüzifabeszerzés nehézségei és nagy fuvarköltsége, vagy egyéb tényezők szükségessé teszik.

Az elsőfokú iparhatóságok a fenti felső határnál *alacsonyabban megállapított kenyér bérsütési díját a közellátási minisztériumhoz bejelenteni kötelesek.*

Vígszínház mozgó

Ma 5, 7, 9 órakor a legizgalmasabb orosz katonatörténet:

Az első bál

(Manja Walewska)

A legszebb szerelmi regény!

Fősz.: OLGA CSEHOVA — PETER PETERSEN.

Hungária filmszinház

Ma utoljára:

Évforduló

Páger Antal, Gordon Zita, Rajnay Gábor főszereplésével.

Világhíradó!

Apollo filmszinház

Romantikus, bübájos vígjáték a fiatalságról és a szerelemről

Kadétszerelem

Hidvéghy Valéria, Rajnay Gábor, Zsilley Margit, Pataky Jenő, Árpád Margit, vitéz Benkő Gyula, Makláry Zoltán és Juhász József a főszerepekben.

Nem találták meg gróf Károlyi Gyula és Tasnádi László holttestét, sem a repülőgép roncsait

Gróf Károlyi Gyula gépével együtt vesztett a Dunába, Tasnádi László a szerencsétlenség pillanatában kiugrott, de a zuhanó gép ráesett — Műrepülés közben történt a szerencsétlenség

Országszerte nagy megdöbbenést és mély részvétet keltett ifj. *Károlyi* Gyulának, a Kormányzó Úr vejének repülőszerencsétlensége.

Az utolsó légi út

Ifj. Károlyi Gyula gróf *szerdán délután 4.07 órakor szállt fel az érdi repülőtérről műrepülésre.* A műegyetemi sportrepülőegyesület kiképző keretének százlóerős, kétkormányos iskolagépének első ülésében mint *repülőoktató Tasnádi László, a műegyetemi sportrepülő egyesület országos hírű, kiváló* repülője foglalt helyet.

A gróf *több mint egy éve rendszeresen repült,* mint gépészmérnök kitűnően ismeri a motort és kiváló gépkocsiversenyző is volt. Nemrégiben szerezte meg az utasszállító gép vezetésére jogosító engedélyt. *Utolsó felszállásával az volt a célja, hogy Tasnádi Lászlóval a levegőben ellenőriztesse, jól végzi-e a különböző műrepülő gyakorlatokat.*

Ezer méter fölé szálltak fel és *itt kezdték meg a műrepülést. Már 32 perce voltak a levegőben s közben 700 méter magasra jutottak. A gróf ebben a magasságban a gyors orsó gyakorlását* végezte.

Az érdi kiképzőtábor repülői a földről nézték elnökük repülését. Egyszerre riadtan vették észre, hogy *a gép a gyors orsóból dugóhúzóba perdült.*

A gép tíz perdület után már csak *100 méternyire volt a repülőtér mellett folyó Duna víztükre felett.* A gép egyik repülője, valószínűleg *Tasnádi ekkor kiugrott. Előbb zuhant a vízbe s a tassabban érkező gép ráesett.*

A becsapódás nyomán nagy vízoszlop tört fel, a vízszínén pedig olajfoltok jelentek meg és a gép faalkatrészei úsztak benne. A gép a benne maradt repülővel azonnal elsüllyedt.

Megfelelő műszaki előkészítés után indult el a gép. Motorja még a Duna felett 20 m-rel is kifogástalanul működött.

A nyomban kirendelt utászok egész délután kutatták a Duna vizét, hogy kitogják a gép roncsait. Este és éjszaka pedig fényszórókkal keresték, de eddig eredménytelenül. A vizsgálat a baleset okának kiderítésére még folyik.

Ifj. Károlyi Gyula bevonulása után azonnal ki akart menni a harctérre

Ifjabb Károlyi Gyula grófnak katonai szolgálatát f. évi október 5-én kellett volna megkezdenie az egyik honvéd repülő alakulatban. *Mivel bevonulása után azonnal ki akart menni a harctérre, még tényleges szolgálata megkezdése előtt óhajtott átesni a szükséges kiképzésen, ezért végzett az érdi sportrepülőtéren repülőgyakorlatokat.* Ilyen gyakorlozás közben érte sportrepülőgépen a halálos szerencsétlenség.

Nem találták sem a pilóták holttestét, sem a repülőgép roncsait

Károlyi Gyula gróf és Tasnádi László holttestét, valamint *a Dunába zuhant repülőgép roncsait fényszórós osztagok segélyével a folyamőrök műszaki alakulata az egész éjszaka folyamán kereste.*

Ezek az alakulatok a rohamcsónakok közé felszerelt kotrólánc segítségével *egész éjjelen át tartó munkával kutatták* át a Duna érdi szakaszának medrét. Bár a fényszórósok mindent megtettek, a munkálatokat csak nagy nehézségekkel lehetett folytatni. *Csütörtökön délelőtt tíz óráig sem a repülőgép roncsait, sem a pilóták holttestét nem találták meg.*

Tasnádi László nem rokona a Ház elnökének

Tasnádi Nagy Andrást, a képviselőház elnökét igen sokan keresték fel részvétnyilatkozatokkal a névhasonlóság folytán támadt abban a feltevésben, hogy az érdi repülőszerencsétlenség második áldozata rokona a Ház elnökének. A tényállás azonban az, hogy a szerencsétlenül járt pilóta. Tasnádi László a műegyetemi repülőegyesület nagyhírű ismert repülője, *nem hozzátartozója Tasnádi Nagy Andrásnak.*

Olasz lapok Károlyi Gyula gróf haláláról

Róma, szept. 3. A csütörtök reggeli olasz lapok közlik, hogy Károlyi Gyula gróf, a Kormányzó Úr veje, repülőszerencsétlenségnek esett áldozatul. Ez a gyászos hír — írja a Stefani iroda budapesti jelentésében — mélyen megdöbbentette a magyar közvéleményt, amely ismét Kormányzója felé fordul, akit ily súlyos csapás ért.

Összeírják a magánalkalmazottak adatait

Előkészítik a családipótlék rendszerét.

A korszerű szociális igényeknek megfelelően a kormányzat minden lehető módon elősegíti a nős, családos, többgyermekes munkások és köztisztviselők megélhetését. Családi pótlékok segítségével, szociális családi bérrendszert vezetnek be a köztisztviselőknél és a munkásságnál is.

A magánalkalmazotti érdekeltségek megállapítása szerint a korszerű szociális fejlődés terén elmaradt a magántisztviselők — bankhivatalnokok, irodai alkalmazottak, kereskedelmi tisztviselők stb — többszázezer főt jelentő népes osztálya. Sok köztük a gyermektelen és az egykés házaspár és a házasodási arány is igen rossz.

Éppen ezért a Magánalkalmazottak Nemzeti Szövetsége beadvánnyal fordult a kormányhoz és ebben feltárta a helyzetet. A miniszterelnökhöz, belügyminiszterhez, kultusz-, ipari- és kereskedelemügyi és igazságügyi miniszterekhez eljuttatott emlékiratban azt kérte a kormánytól, hogy a szociális családi bérrendszert terjessze ki a magántisztviselőkre is.

A kormánytényezők megértéssel fogadták a kérést, egyelőre azonban hiányosak még a pontos statisztikai adatok, amelyek minden részletében megvilágítnák ezt a nagyjelentőségű problémát. **A pénzügyminiszter ezért elrendelte a pontos statisztikai adatfelvételt a magánalkalmazottak szociális helyzetéről és arról, hogy a szociális családi bérrendszer bevezetésének milyen hatása lenne erre a társadalmi rétegre és az egész ország szociális helyzetére.**

A statisztikai adatok gyűjtését és feldolgozását már megkezdték. A munka több hetet vesz igénybe. Befejeztével minden részletében pontos képet kap a kormány arról, hogy milyen rendelkezésekre van szükség és mit lehet tenni a magánalkalmazottak szociális családi bére érdekében.

„Önmagunkat jobbá tenni: ez a leghőbb vágyunk"

Beszélgetés Kovács Margit Dóczi internátusi igazgatónővel, a 11. Lorántffy Zsuzsánna cserkészleánycsapat távozó vezetőjével

Futótűzként terjedt el a hír a Dóczi-intézet növendékei között: Duci néni elmegy. Meghívták igazgatónőnek a kolozsvári református leánygimnáziumhoz, ahol már az iskolai év elején megkezdi a munkát.

Kétszeresen megdöbbentett ez a hír bennünket cserkészlányokat. Csapatunknak ő volt a lelke, személye egybeforrt előttünk a cserkészlány-eszményképpel. Mi ismertük őt a leközelebbről, így természetes, hogy mi is szerettük a legjobban. Meleg szívvel és biztos kézzel irányított bennünket s most, hogy ezt a kezet nem érezzük a magunkéban tétován állunk meg: mi lesz belőlünk nélküle?

Gyorsan leszállt a nyárvégi este a Dóczi internátus kertjére. A villanyfény megcsillan a fehér porcellán-tányér peremén, melyen szilvamagvak és barackhéjak pihennek. Beszélgettünk. **Nem Kovács Margit igazgatónő az ujságíróval, hanem Duci néni egyik cserkészével.**

— Nagyon vegyes érzésekkel távozom. Kolozsvárt végtelenül szeretem s jó, hogy ezentúl nemcsak a vakációkat, hanem az egész évet ott tölthetem. De sajnálom itthagyni Debrecent, az iskolát, tanárkollégáimat, tanítványaimat, az internátust és legföképpen a cserkészeimet.

— Nagyon szerettem a munkánkat. Napról-napra látni, hogyan fejlődnek a növendékek, hogyan formálja át őket testileg-lelkileg a cserkészet. Magam is türelmetlenül vártam a szombat délutánokat, melyek a sok munka mellett sok gyönyörűséget adtak.

— Mint pergő film elevenednek meg előttem a cserkészórák. A tisztára mosott egyenbluzok, nagykarimás kalapok a sorakozót jelző éles sípszó, az imaáhítatosan komoly hangjai, a jellemképző megbeszélések, olvasmányok, a sok vidám dal, játék és tréfa. Az első gimnazista ujonctól kezdve a családvezetőkig és segédcsapatvezetőkig, **mindnyájan egy nagy családot alkottunk, melynek Duci néni volt a feje. — Szilárd támaszpontott jelentett ő számunkra, akihez minden problémánkkal bizalommal fordulhattunk.** Igy volt ez a cserkészórákon és a cserkészórákon túl is. S a napok évekké sorakoztak, szinte észrevétlenül telt el tizennégy kedves esztendő az ő vezetésével.

— A cserkészlánymunka mely részét tetszik a legfontosabbnak tartani? — kérdezem.

— Nehéz erre egyszeriben megfelelni. Az összes munkaágak egy célt szolgálnak: **emberebb embert és magyarabb magyart nevelni.** Minden kis részletet ennek a szolgálatába kell beállítanunk, s így semmire sem mondhatjuk, hogy jelentéktelen.

— Önmagunkat jobbá enni: ez leghőbb vágyunk. Cserkészújoncainknak meg kell mutatnunk, hogy **sohasem lehetünk megelégedve jellemünkkel, napról-napra tökéletesítenünk kell azt. Ha ezt meglátják, élesebb szemmel figyelnek magukra, bírálgatják cselekedeteiket. Nem dédelgetik többé hibáikat, — nem mentegetik magukat, mert tudják, hogy gyökeres változásra van szükségük, ha komolyan lépték rá a cserkészútra.**

— Természetesen évek hosszú munkájára van szükség, míg szégyenkezés nélkül állhatunk meg lelkiismeretünk bíráló szava előtt. Nagyon sok kudarcon és vereségen kell keresztülhaladnia minden cserkészlánynak, míg meg tudja tisztítani belső világát minden mázától, felesleges, vagy ártalmas sallangtól

FERENCJÓZSEF KESERŰVIZ

De megéri a fáradtságot. Egyik cserkészem mondotta, hogy szinte örül a próbáknak, kisebb-nagyobb kisértéseknek, melyek akár az iskolában, akár otthon elébe állanak. Igy tudja igazán kipróbálni erejét s minden győzelemmel nagyobb erőt gyüjtött a következő csatára. Igen, a cserkészlánymunka is háború. Háború a bennünk levő rosszal, alacsonyrendüséggel.

— Sokan mondták régebben, hogy a leányok cserkészmunkája csak utánzása a fiúcserkészetnek. Azóta bebizonyosodott, hogy bár a cél egy, de az utakat külön kell megfutnunk. Nagyon sok, kimondottan női hivatást előkészítő ismereteket kell a cserkészlányoknak elsajátítaniok. Különórákon tanítjuk a betegápolást, csecsemőgondozást, elsősegélynyujtást, háztartási munkákat, növényápolást, főzést.

— Mintha ma lenne, hogy babos kötényben és kendővel fejünkön ott ültünk a cserkészotthonban levő tűzhely mellett. Igy kell kavarni a rántást hogy kell pecsenyét sütni, kalácsot dagasztani, tésztát gyúrni — hallottuk családvezetőnk oktatását. Egy másik kis csapatot a terítés művészetébe vezettek be, a harmadik beszélgetett, játszott és mesélt a foltosruhás szegény iskolás gyermekeknek, akiket minden vasárnap jó ebéddel vendégeltünk meg.

— Emlékszel még a táborokra? — csillan meg Duci néni meleg barna szeme. Ott láttuk meg igazán, ki a jó cserkész, mert az egész napi együttlét sok olyasmit elárult, amire iskolában nem volt alkalom. **Éppen jellemképző hatása miatt tartottam olyan fontosnak a tábort, ami emellett nagyszerű alkalom hazánk gyönyörű vidékeinek megismerésére, az egészséges életmód megkedveltetésére.**

— Milyen új feladatok várnak a mostani viszonyok között a cserkészlányokra?

— Még komolyabban venni a munkát mint eddig. Éreznie kell minden cserkészlánynak, hogy nemcsak egyes családok, de az ország sorsa sem független az ő magatartásuktól.

— Különös gondot kell fordítani a nemzetismerettel összefüggő kérdésekre. Természetesen a magyar cserkészleány intézménynek nincs szüksége arra, hogy más jellegüvé váljék, hiszen így elvesztené jelentőségét, mely főcélja, a jellemnevelésben rejlik. Eredeti formájában azonban minden időben értékes eszköze a nemzetnevelésnek.

Csend lesz és gondolatom ismét csak vezető nélkül maradt csapatunkhoz száll vissza. Tagadhatatlan, hogy nagyon nehéz az elválás és nem könnyű beleilleszkedni a megváltozott körülményekbe. Bizom azonban abban, hogy Debrecen legnagyobb csapatának, a Dóczi-intézet „Lorántffy Zsuzsánna" cserkészleánycsapatnak minden tagja ezután is igazi cserkészlélekkel tart ki egymás mellett és megoldja a nagy feladatokat és minden erejével igyekszik a jövőben is jómunkát végezni!

Berlin, szeptember 3. (Német TI) A második világháború harmadik évfordulója és a negyedik háborús esztendő kezdete alkalmul szolgált az egész birodalmi sajtónak, hogy a háború eddigi lefolyásáról áttekintést nyujtson. A „Völkischer Beobachter" így ir: Ezeknek a harcoknak eredményét az egész világ láthatja. Az angolok 1939 szeptember 3-án táplált minden reménye összeomlott. A német fegyverek sikerei következtében robbant fel az a szorítókulcs, amellyel Anglia Németországot szük területen megfojtani akarta és ezeknek a sikereknek következtében növekedett meg Németország segélyforrásainak száma, amely a zárlat fegyverének élét elvette. London, Moszkva és Newyork jelszavát, hogy 1942 hozza meg a győzelmet, most a feledésbe meritik. (MTI.)

— **Elesett az utcán és fején, homlokán súlyos sérülést szenvedett** Bozóky Sándor 58 éves timár, Bozzay Pál-utcai lakos. A mentők részesítették első segélyben.

MEGNYILT

Könyvújdonságkölcsönzés

Ferenc József u. 61. - az udvarban. A könyvpiac minden szépsége és érdekessége azonnal és a [illegible]

Grói Apponyi Albertné temetése

Csütörtökön délután temették el óriási részvét mellett a farkasréti temetőben gróf *Apponyi* Albertnét, néhai nagy miniszterelnökünk özvegyét. A temetésen a kormány részéről ott volt vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter, *Szinyei Merse* Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter és bárcziházi *Bárczy* István miniszterelnökségi államtitkár. Az egyházi szertartást gróf *Mikes* János címzetes érsek végezte fényes papi segédlettel. Gróf Apponyi Albertnét a székesfőváros által adományozott díszsírhelyen helyezték örök nyugalomra. A sírnál gróf Mikes János mondott rövid imát, majd a megjelentek imája közepette földelték el a Nagyasszony földi maradványait.

Sebesült német katonákat megcsonkítottak és legyilkoltak a bolsevikiek

Berlin, szept. 3. Egy német gyalogos hadosztály csapatai nemrég Loszoajánál német katonák holttestére bukkantak. A halottak meg voltak fosztva ruhájuktól és értéktárgyaiktól s szörnyen megcsonkították őket. Ujjukat, melyen gyűrűt viseltek, levágták, soknak levágták a kezét is. A német katonák sebesültek voltak, úgy rohanták meg őket a bolsevisták és legtöbbjüknek állatias módon kiszurták a szemét (MTI)

—oOxOo—

A Debreceni Sakk Kör közgyűlése

Ma este a Gambrinus külön termében tartotta meg a Debreceni Sakk-kör rendes évi közgyűlését dr. *Hättl* Tivadar elnök, valamint *Kettessy* Aladár alelnök távollétében dr. *Kocsis* Sándor elnökletével. Elnök megnyitóbeszéde után *Csócsits* Lajos főtitkár mondta el jelentését, amelyben különösképpen az utánpótlás megszervezésének rendkívüli nehézségeire mutatott rá. Majd ismertette *Brilla* Sándornak a körhöz intézett leveleit. Ezekkel kapcsolatban a közgyűlés elhatározta a közeljövőben egy nyolcasversenynek a megrendezését, amely az országos versenyekkel kapcsolatos előkészítésnek van szánva. A tisztújítás a következő eredményt hozta egyhangú választással: elnök: dr. *Hättl* Tivadar, alelnökök: dr. *Kettessy* Aladár és dr. *Kocsis* Sándor, főtitkár: *Csócsits* Lajos, titkár: *Brilla* Sándor, pénztáros: *Kónya* Kálmán, ellenőr: *Baranyi* Illés, ügyész: dr. *Kocsis* Sándor, a számvizsgáló bizottság tagjai: dr. *Szilággyi* Béla, *Radvánszki* István, választmányi tagok: dr. Vajthó Lajos, dr. Boczkó Lajos, Brilla Ernő, Ambrus Sándor, Dalmy Barna, ifj. Petri Jenő, Tóth Ernő, Hajdu István, Neumann Gyula, Enyedi Mihály, Kovács Andor, póttagok: Kántor Albert, Reményi János, Kovács Gábor, Örv Lajos, Tóth József, Nagy János.

—oOxOo—

Elfogtak egy fiatalkorú strandtolvajt

Izgalmas jelenetek között fogtak el a nagyerdei strandfürdőben tegnap egy fiatalkorú tolvajt. Papp Ferenc, a férfi vetköző kabinosa megfigyelte, hogy a multban két esetben is megjelent a fürdőben egy fiatal, 17 éves fiú olyankor, amikor lopás történt. Gyanut fogott, azonban a fiatalember hosszabb ideig nem jelentkezett.

A tegnapi napon ismét megjelent a strandfürdőben a fiatal fiú egy ismerőse társaságában és levetközött. Egy óra mulva visszatért és felnyittatta azt a szekrényt, melyben a társaságában levő férfi vetközött. Később újra visszatért és ezuttal saját szekrényét nyittatva fel öltözködni kezdett. Mikor távozni akart a kabinos igazolásra szólította fel, majd rendőrt hivatott és átadta a fiatalembert, akinél meg is találták a társa szekrényéből kivett pénztárcát 7 pengő 44 fillérrel. A rendőrség megindította az ügyben a vizsgálatot annak megállapítására, hogy a fiatalkorú nem követett-e el több lopást is hasonló módon.

Már csak két nap van hátra a katonai téliholmi gyüjtésből

Aki bármi okból elmaradt, adja be a maga adományát Piac utca 8. sz. alá vagy jelentse a 26-76 telefonon.

A debreceni közönség megértette a gyüjtés vezetőségének felhívását és a ma ügyeletet tartó tizenkét bizottsági tag állandóan *a beérkezett holmik átvételével volt elfoglalva.* A nagybizottság elnöksége újból kéri a közönséget, hogy *a honvédeknek szánt téli ruhaneműeket legyenek szivesek ma és holnap beszolgáltatni a Központi Gyüjtőhelyre. (Piac u. 8. a második udvarban hátul.)*

Akik bármi okból nem tudnák a ruhaneműeket beküldeni vagy bevinni, legyenek szívesek *jelenteni a 26-76 telefonszámon.* (A Központi Gyüjtőhely telefonszáma.)

Ügyeleti szolgálatot tartottak kedden dr. Pass Lászlóné, Németh Lászlóné, Adamcsik Ferenc, Zányi József, Medgyes János, dr. Janicsák János, vitéz Lépes Győzőné, dr. Csajághy Sebestyén Györgyné, Csajághy Sebestyén Olga és dr. Harsányi Imre. A közönség állandó jelentkezése mellett mindannyian derekas munkát végeztek.

Ma, szept. 4-én, pénteken a következők tartanak ügyeletet a Központi Gyüjtőhelyen. 8—11-ig Edvi Illés István és Lovass Rezső, 11—2-ig Achátz Imréné, Ivánesuk Béláné, 2—5-ig Abonyi Gyula és Ormós Pál, 5—8-ig dr. Kölcsey Sándorné, dr. Rásó Sándorné, dr. Mikola Bálint és Mikó Gábor.

Az elnöki ügyeletet tegnap vitéz Berényi István ny. vezérezredes tartotta. Ma Nagybákay Antal nagykereskedő tartja.

A nagybizottságnak szeptember 6-án, vasárnap és szeptember 7-én, hétfőn s valószínüleg kedden is üggeletet kell tartani. Tudniillik a hajdúmegyei városokból és községekből beérkező anyagot is a nagybizottság veszi át s az anyag valószínüleg 6-án, 7-én és 8-án érkezik be.

Pénzadományok is szépen folytak be a mai nap. Pénzadományt azonban csak azoktól fogad el a nagybizottság, akik téli holmit egyáltalán nem tudnak adni. Elsősorban téli ruhaneműre van szükség az orosz télben harcoló honvédeknek!

Négy új tanárt választottak a Dóczi leánynevelő intézethez

Majerszkyné Bunyitay Klára vette át az internátus vezetését

A Dóczi leánynevelő intézet igazgatótanácsa fontos ülést tartott, melyen több megüresedett tanszéket töltöttek be választás útján. Sajnálattal vett búcsút az igazgatótanács több kiváló tanerőtől, akik megváltak a Dóczitól. Igy szeretettel búcsúztak *Szathmáry* Ákos leánygimnáziumi tanártól, aki nyugalomba vonult.

Eltávozott dr. *Illyés* Endre tanítónőképzőintézeti vallástanár is, akit a Kollégium lelkészképző intézetének tanárául választottak meg. Ezenkívül az egyház új tanszékeket szervezett, egyet a leánygimnáziumban és egyet a polgári leányiskolában.

Az igazgatótanács *Ördögh* László pápai gimnáziumi tanárt választotta meg a leánygimnáziumi mennyiségtan-természettani tanszékre, a magyar-német tanszékre pedig dr. *Rácz* Jenőné dr. *Harsányi* Margit tanárt, ki eddig is az intézetben működött, mint testnevelési tanár.

A polgári leányiskolai nyelv, irodalom és történettudomány tanszékre *Paál* Erzsébet berettyóujfaluui tanárt választotta meg az igazgatótanács. A tanítónőképző intézethez pedig vallástanárnak dr. *Rácz* Jenő okl. vallástanárt és filozófiai doktort választotta meg.

Megüresedett a tanítónőképző intézetben B. *Szücs* Ferenc énektanár helye is, akit Sepsiszentgyörgyön választottak meg a tanítóképző intézethez. Eltávozott a Dóczi intézetből *Kovács* Margit tanár is, akit az erdélyi egyházkerület a kolozsvári leánygimnázium igazgatójául hívott meg. Az ekként megüresedett helyekre az igazgatótanács később fogja a választást megtartani.

Az igazgatótanács dr. *Zétényiné Ritoók* Magdolna eddigi helyettes tanárt rendes tanárrá minősítette.

Kovács Margit az intézet internátusának vezetője is volt, ezért eltávozásával az internátusi igazgatót is meg kellett választani.

Az igazgatótanács az internátus igazgatójává *Péterffy* László gimnáziumi igazgatót választotta meg, aki mellé az internátus vezető tanárául Majerszkyné Bunyitay Klára c. igazgatót választotta meg.

Szeptemberi gondok, mennyibe kerül az iskolakönyv

Pár nap mulva megnyilnak az iskolák kapui, hogy magukba fogadják a mindkét nembeli ifjúság apráját-nagyját. A dolog azonban nem olyan egyszerű, amilyennek igy leirva látszik, mert — mielőtt ez a befogadás megtörténnék, — előbb be kell iratni a tudományszomjas iskolásjelölteket, azután el kell látni őket megfelelő könyvekkel és azokkal az apróságokkal, amelyeket »segédeszköz« gyüjtőnéven ismer a hivatalos nyelv. Ilik ezenkívül legalább egy rend új ruhával és cipővel is felékesiteni a nebulókat, hogy ünnepélyes külsejükkel is kifejezzék azt a tiszteletet, amely a »tudomány szentelt csarnokának« kijár.

Mindezekhez pedig pénz kell, megiehetősen sok pénz és mert az atyák, vagy anyák erszényébe szeptember elsején sem folyik be több pénz, mint más — kevésbbé költséges — hónapok első napján, hát bizony ezeknek a szegény szülőknek rendszerint nagyon gondterhelt a szive és redős a homloka ilyenkor, iskolanyitás idején.

No dehát nézzük csak meg alaposabban, hogy van-e tényleg valami alapjuk ezeknek az atyai sirámoknak, mennyibe kerül hát a különböző iskolák első és utolsó osztályának teljes tanügyi felszerelése? Előre kell bocsátanunk, hogy ez évben már csak a kijelölt könyvkereskedőknél lehet a tankönyveket beszerezni Debrecenben is.

A tankönyvek árai országosan egységesen vannak megállapitva, de a tanintézetek igazgatóságának jogában áll az engedélyezett tankönyvek közül azt taníttatni, amelyet a legmegfelelőbbnek tartanak.

Igy azután természetesen az egyes tanintézetekben használt könyvek árai sem azonosak a más hasonló fokú intézetben használtakkal, igy pl. az állami gimnáziumban használt tankönyvek ára nem ugyanaz, mint a ref. vagy a kath. gimnázium könyveié. Mégis általánosságban — csekély eltéréssel — az árak a következők:

Polgári iskola I. osztályában 26—28 pengő, IV. oszt.-ban 32—35 P.

Gimnázium I. oszt.-ban 24—26 P, a VIII. osztályban 30—32 P.

Kereskedelmi I. osztályában 24—26 pengő, IV. osztályában 74—76 P.

Tanitóképző I. osztályában 35—40 P, V. osztályban 45—50 P.

Gazd. iskola I. osztályában 42—45 P, III. osztályban 45—50 P.

Ezekhez jönnek még a különböző segédeszközök, mint pl. körző, vonalzó, festék stb. ára, amely a polgáriban kb. 10—12 P-t, a gimnáziumban 18—20 P-t, a kereskedelmiben 23—25 P-t, a tanitóképzőben 15—18 P-t és a gazdasági iskolában 20—25 P-t tesz ki.

Sokba kerültök hát gyerekecskék, akármilyen iskolában szeditek magatokba a tudományokat, de a gond-redők el fognak simulni szüleitek arcán, ha a nehezen megszerzett tankönyvekből szorgalmasan meg fogjátok tanulni a sok szép tudományt!

—i —s.

debreceni Csokonai színház
IGAZGATÓ BELEZNAI-UNGER-ISTVÁN
Telefon 26-48

SZINHÁZI MÜSOR:

Szombaton este: **Árva László király** és az operaházi balett, Ottrubay Melindával. Megnyitó díszelöadás.

Vasárnap délután: **Árva László király,** és az operaházi balett, Ottrubay Melindával.

Vasárnap este: **János vitéz.** Szabadtéri előadás a Stadionban.

Hétfőn este: **Árva László király,** Munkás előadás.

SZINHÁZI KISTÜKÖR

KEDVENCEINEK egész sorát ismerte fel örömmel a debreceni közönség az utcán, a színház előtt a társulat tagjaiban. A széleshumorú, remek **Kormos Franci, a nagyszerű Zách János, a pompás művészettel játszó Kompóthy Gyula, a fiatalos bájú, nagyon tehetséges Almássy Judit,** a robbanó temperamentumu, éjfekete hajú **Nagy Csilla, Hortobágyi Artur finom,** úrias profilja, **Perényi Sári és Selmeczy Mihály** akiket már egészen magáénak érez Debrecen és a ma még ismeretlen, de néhány hét mulva már bizonyára a debreceni közönség szivébe zárt kedvencek: **a Fenyvessy Éva, Kollár Lívia, Erdész Irén primadonna-triász és a vitéz Molnár Iván, Bakos István** bonván-duo. Debrecen régen fogadta ilyen érdeklődéssel és szeretettel színtársulatát.

ÉJJEL-NAPPAL FOLYNAK a próbák. Reggel 9-től, délután 2 óráig. Este 6—11 óráig. A prózai társulat s operett együttes párhuzamosan próbál. Már a teljesen átdolgozott „Pacsirta" előadására készül az operettegyüttes, mely a tulajdonképpeni bemutatkozása lesz. — Közben a Stadionban a tribün tetején már szerelik a káprázatos fényt ontó reflektorokat a szabadtéri előadáshoz, a felező vonalnál épül a monumentális színpad, melyen igazi lovak nyihognak a huszárok alatt, egy valódi szénakazal domborodik. Nagyvonalú művészprogram indul el már a megnyitó előadásokon.

OTTRUBAY MELINDA, az Operaház nagyszerű művésznője, Rubányi Vilmos karnaggyal együtt, már tegnap este megérkezett Debrecenbe s ma megkezdik próbájukat a Csokonai Szinházban. Ma érkezik Sallay Zoltán az Operaház szólótáncosa, a 16 tagú női és férfi balettkarral. Szombaton jön Hámory Imre, a „János vitéz" cimszereplője, aki a tavalyi margitszigeti szabadtéri előadásokon játszotta a darab főszerepét.

Csokonai Színház

Megnyitó díszelöadás szombaton

Árva László király

és a m. kir. Operaház 16 tagú balettkarának élén

Ottrubay Melinda

primaballerina. Vezényel: **RUBÁNYI VILMOS,** az Operaház karnagya.

Páratlan élmény lesz vasárnap este a nagyerdei Stadionban a

János vitéz

szabadtéri előadása. A címszerepben **HÁMORY IMRE,** az Operaház baritonistája.

Nagyszabású lovasfelvonulás, szines, mozgalmas képek!

FILM

A Hungária filmszinház nagy érdeklődés mellett újította fel az „Évforduló" című magyar filmet. Címszerepben Páger Antal brillirozott. Méltó partnere Gordon Zita. A főbb szerepeket Rajnai Gábor, Komár Julia, Szaplonczai Éva és Ráday Imre játszák. A gondosan rendezett film még a mai nap marad műsoron. A híradó film érdekessége a dieppei angol partraszállási kísérlet bemutatása.

Pompásizű ételek készítésével vizsgáztak a Kísérleti Konyha tanfolyamának növendékei

Dr Somos Elemer miniszteri osztálytanácsos az egész nőnevelés átalakításának szükségességéről, a népélelmezés megváltoztatásáról beszélt. —

Békeidőben is, de különösen a háborús korszakban rendkivül nagy jelentősége van annak, hogy a nép helyesen, célszerüen táplálkozzék és a nyersanyagokból a legnagyobb mennyiségben vonja ki a táperőt. A közellátásügyi miniszter igen helyesen, a legnagyobb energiát és áldozatot fejti ki és hozza meg annak érdekében, hogy a magyar asszonyok minél gyorsabban megtanulják a legszélesebb körben a vitamindús főzés módszerét. Ezt a célt szolgálják a kisérleti konyhák, melyek közül a Debrecenbe tartott tanfolyamhallgatói fényes és „kitünö izü" eredménnyel vizsgáztak nagy közönség előtt. A közellátásügyi miniszter képviseletében dr **Somos Elemér** miniszteri osztálytanácsos, a kisérleti konyhák ügyeinek országos vezetője jelent meg, ott voltak dr **Kölcsey Sándorné** polgármesterné, vitéz **Nábráczky Béláné, Nagy Józsefné,** dr **Balla Bertalan** a város képviseletében, dr **Gaertner István** m. kir. tisztifőorvos dr **Erős Sándor** népjóléti hivatali igazgató, dr **Bősze Lajos** főorvos, **Boros Tóby Tibor** közellátásügyi felügyelő, **Kurdy Sándor** gazdasági iskolai igazgató, kinek segítségével és az iskolája felszerelésével indulhatott meg a tanfolyam.

Lossonczy István közellátásügyi miniszter gondolata volt a kisérleti konyhák felállítása. A magyar nép helyes élelmezésének szolgálata rendkivül értékes eszközt és segítséget nyert ebben az új, korszerü intézményben. Ugylátszik Lossonczy István gondolatát teljesen megértették, mert egyre szélesebbkörü az érdeklödés a vitaminos konyha müvészet iránt. Ennek kétségtelenül nagyértékü hatását aránylag hamar érezni fogja a magyar nép, főleg a gyermekek serege, mely sokkal egészségesebb lesz.

A nemzeti Hiszekegy elimádkozása után **Pápay Mihályné** tanárnö nyitotta meg a vizsgát. Elmondotta, hogy az első tanfolyamra harmincketten jelentkeztek, végig jártak huszonnyolcan és vizsgáztak huszonhárman, öt tanítónönek el kellett foglalnia állását, azért nem jelenhetett meg. Sorra feleltek a hallgatók. A legszélesebbkörü tudásról tettek bizonyságot. Szénhidrátokról, vitaminokról beszéltek, utóbbiak a szervezet olajozói. **Általában az étkezésnek egészen új technikáját tárták fel, jobb főzési módot az eddiginél,** mely nem okoz epe és vesebajokat, ellenkezőleg, mindig frissé, szivóssá és munkabiróvá teszi az embert. **Hallottuk, hogy a répát nem szabad sem kaparni, sem hámozni, hanem erre szolgáló erős kefével kell tisztitani, hogy az értékes karotin el ne vesszen. A rizst nem szabad mosni, mert vitamintartalmát veszti, hanem csak kiöntve az asztalra, száraz ruhával kell tisztitani.** Egész sereg értékes titkát tárták fel a konyhaművészetnek.

A nagyszerüen sikerült vizsgát dr **Balla Bertalan** főjegyző rövid beszéde követte :

Örömét fejezte ki a szép siker felett. Hangsúlyozta, hogy honvédelmi cél a közélelmezés előmozdítása. Kéri a hallgatókat, hogy tudásukat széles rétegekben adják tovább.

Dr Somos Elemér miniszteri o. tanácsos figyelemreméltó megállapításai és kijelentései

Nagy érdeklödés és zajos ováció közben emelkedett szólásra **Somos Elemér** dr miniszteri osztálytanácsos, aki **Lossonczy István** közellátásügyi miniszter meleg üdvözletét tolmácsolta.

— Valamennyien tudják — mondotta ö —, hogy mennyire a szívéhez nött Debrecen és különösen ez a kisérleti konyha, amely egészen kiváló. Csak a leghagyobb örömmel láthatjuk azt a nagy tudást, melyről a hallgatók bizonyságot tettek, mert a magyar faj jövöjéért sokat aggódtunk és igy most örömmel vesszük tudomásul az új utat, melyre a népet nevelni fogják. Hála illeti meg ezért a munkáért a hallgatókat, de elsősorban **Pápay Mihályné** önagyságát (lelkes taps), aki a legmodernebb elvek alapján, széleskörü tudással gazdagitja a hallgatókat. E tény felett nem lehet szó nélkül napirendre térni. Amit itt hallottunk sokkal több, mint egyszerü vizsga.

— A magyar faj jövője attól függ — mondotta emelt hangsúllyal —, hogy a **magyar leány és asszonytársadalom a családját, gyermekeit és férjét jobban tudja-e élelmezni, mint eddig tette. Mesem állitani, hogy ezen a téren óriási mulasztások vannak és a mi kötelességünk, hogy az egész nőnevelést teljesen átállitsuk arra a vonalra, amit itt a vizsgán hallottunk.** (Éljenzés). **A nőnek nem arra van szüksége hogy a magasabb matematikával tisztában legyen** (zajos taps), hanem arra, hogy a magyar jövö anyatipusa elsösorban betudja tölteni feladatát, amire hivatott. Ez pedig az, hogy tudjon egészséges gyermekeket a világra hozni, öket egészségesen felnevelni és helyesen táplálni, mert ez óvja meg a családot a bajoktól és veszedelmektől, ami egészségüket fenyegeti és a férfiak munkaképességét ez tartja fenn. **A citroménál sokkal több vitamin van azokban az anyagokban, amelyeket itt a vizsgán hallottunk, répában, paradicsomban, paprikában stb. és ezek a vitaminok védik meg a szervezetet az influenzától, tüdögyulladástól és tartják fenn a szervezet erejét.** A helyesen, vitamindúsan táplálkozó családban télen is kevés lesz a lusta ember és munkateljesitményük nagyobb, mint azoké, akik helytelenül, egyoldaluan táplálkoznak. Az ilyenek élettani okok miatt lusták.

— Az elégedetlenség oka jórészben a B) vitamin hiányára vezethető vissza. A kevés B) vitamint fogyasztó szervezet idegesebb, ingerlékenyebb, a legkisebb reakciót sem türi és sok minden más bajnak veti meg az alapját. Sok gyomor és bélbántalomnak az az oka, hogy egy évből 3—4 hónapig fogyaszt az ilyen beteges ember gyümölcsöt és zöldséget, a másik 8 hónap alatt alig, vagy semmit és ha fogyaszt is, nem úgy készíti el, mint a kisérleti konyhán tanítják. Egy hétre előre főzik az ételeket és közben naponta melegítik, miáltal minden vitaminja elpusztúl. Elvesznek azok a tápanyagok, melyek a szervezet egészségben tartásához nélkülözhetetlenek.

— Sokszor hangzott el az illetékes tényezök részéről a belső front fontossága. Az elkövetkezendő tél nagyon súlyos, nehéz tele lesz a magyar népnek. Most, amikor mélyebben kezdünk belemenni a háborúba, akkor különösen a lakosság szegény rétege nélkülözni kénytelen bizonyos megszokott ételanyagokat. A háború előtt is hiányosan táplálkoztak s ha most egyes anyagok hiányoznak is, félö, hogy a háborúban meglehetösen közismert, úgynevezett háborús járványok fogják nemcsak a jövö Magyarországát jelentő csecsemöket pusztítani, hanem a lakosság többi rétegét is. Nem győzzük tehát eléggé hangsúlyozni és az illetékes körök folyton rámutatnak arra, hogy tessék a mostani időben, amikor az egyik oldalon érkeznek a panaszok a paradicsom és paprika termés nagysága miatt, mert nem tudnak vele mit csinálni, **pedig tudjuk, hogy ezek milyen rendkivüli gazdagok vitaminokban, — ezeket az anyagokat mennél nagyobb mennyiségben télire eltenni.** A szölötermés horribilisen nagynak igérkezik. — Ebből is tegyenek el mennél nagyobb mennyiséget. Izek, jam formájában lehet a szölöt eltenni és cukor sem kell hozzá. Ha ezen a téren minden háziasszony megteszi kötelességét, akkor az elkövetkező telet sokkal könnyebben tudjuk átvészelni, mintha nem tesszük meg. A lakosság legnagyobb rétegénél semmi más nem szükséges, mint jó indulat, becsületes munka és egy minimális tudás. Hoztam egy füzetet új kiadványainkból, mely a gyümölcsételek elkészítését és a gyümölcsök befözését tanitja. **Szilvából is nagy a termés, ételtele egészen egyszerü, cukor sem kell hozzá.** De mennyire máskép néz ki majd az a háziasszony, aki a télen a gyermekeinek vaj helyett lekváros kenyeret adhat. Ha Németországban, Finnországban ilyen adottságok lennének, mint nálunk, egyetlen darab sem romlana meg és a kormánynak nem kellene azon törnie a fejét, hogy a termett főzeléket, gyümölcsöt, hogyan juttathatjuk el a fogyasztóig.

— Még egy problémával szeretnék foglalkozni, amivel a közeljövöben szembe kell néznünk. A közismert takarmányhiány miatt nem áll megfelelő zsírmennyiség az ország rendelkezésére mint amennyit a közellátásügyi kormányzat szeretne a lakosságnak juttatni. Ezért termeltettünk sok olajos magot, hogy adhassunk olajat s margarint Az olaj és margarin fogyasztása lényeges elönyöket jelent a szervezetre, — konyhatechnikai szempontból pedig könnyen megoldható a kérdés. Nemcsak az epe és vesebajosoknak kell tartózkodniok a zsír fogyasztásától hanem az olajjal fözött ételek könnyebben emészthetök. Izletesség szempontjából van olyan jó, mint a zsíros étel. Ma már olyan kitünö margarint készítenek, hogy a cukrászok már régóta csak azt használják.

Végül köszönetet mondott **Pápay Mihálynénak** a nagyszerü eredményért s kérte, folytassa ezt a szép munkát, melynek óriási jelentösége van. Nekünk itt a Duna völgyében prima magyar fajra van szükségünk, ennek pedig előfeltétele a helyesebb táplálkozás, ami ismét az asszonyoktól és leányoktól függ.

A hallgatok nevében **Jakab Józsefné** mondott meleghangú köszönetet a tanfolyamért, majd **Pápay Mihályné** zárószavai után a tanítványok felszolgálták az előzetesen ismertetett ételeket. A közönség nem győzte kóstolgatni a jobbnál-jobbizü ételeket, sokan felírták a készítési módot, hogy otthon megörvendeztessék a családot az izes fogással.

Édekes újítása a tanfolyamnak, hogy ezután „vendéghallgatókat" is felvesznek, ami azt jelenti, hogy csak pár napig járnak be és amikor idejük van, tanulják az új módszereket. Szeptemberre még néhány hely üres, de már októberre is folynak a beirások.

Akik oklevelet nyertek

Ezen a tanfolyamon oklevelet nyertek a következök : Szabó Róza, Tanczer Irén, Sztadek Alfrédné, Szilágyi Julia, Péntek Mária, Kádár Mária, Vozáry I., Borsó Kata, Horváth Etelka, Füredi Szabó Marianna, Zöld Jolán, Kobl Ilona Kovács Ibolya, Lelik Ibolya, Mitrovics Klári, Balogh Irén, Molnárné Balogh I., Boros Kálmánné, Balogh Edit, Dózsa Gizella, Füredi Szabó Józsefné, Katona Ella, Jakab Józsefné, Füredi Szabó M., Hajnal Ilona, Gyöngyössy Magda, Király Margit, Somlyai Kálmánné.

Valamennyien kaptak egy füzetet, melyeket a közellátási miniszterium bocsát ki. Az első címe : **Táplálkozzunk helyesen :** burgonya, kaposzta, a második : **Tegyünk el télire zöldség és főzelékféléket,** a harmadik: **Együnk zöldfőzeléket** és most jött a negyedik: **Fogyasszunk gyümölcsételeket !** Tegyünk el télire gyümölcsöt ! Ezeket a füzetekét darabonként 20 fillérért bárki könyvnyen megszerezheti, minden közélelmezési irodában, ha egyszerre sokat akar valaki venni, a közellátási felügyelőségnél kapható a Simonffy utca 2. alatt.

Ujabb korlátozások lesznek a Máv. forgalmában a terméssszállítások miatt

Varga miniszter fontos nyilatkozata

A közellátási hivatal kiadásában megjelenő „Közellátási Értesitő" **Varga József** iparügyi és kereskedelemügyi minisztertől közöl nyilatkozatot. A nyilatkozatban **Varga József** miniszter részletesen ismerteti a textilfront jelenlegi helyzetét, majd a bőrellátás kérdését ismerteti. Nagy érdeklödésre tarthat számot a miniszteri nyilatkozatnak az a része, amely a szállitások fontosságával foglalkozik.

— **A nagyközönségnek** — mondja ezzel kapcsolatban többek között Varga József iparügyi miniszter — **el kell készülnie arra, hogy az ősszel, már szeptemberben, újabb erős korlátozások lesznek a MÁV utasforgalmában.** A gazdasági élet és körforgás a megnehezült szállitási lehetőségek közepette sem akadhat fenn. **Mozdonyainknak a betakarított termést kell elszállitaniok, a cukorrépa után következik a kukoricaszállitás s a nagy gyümölcstermés szétszállitása. Ezt csak úgy tudjuk biztositani, ha felesleges személyforgalmat nem tartunk fenn.** A nagyközönség a személyforgalom elkövetkezendő korlátozásában csak a legszükségesebb esetekben vegye majd igénybe utazásra a vasutat.

A miniszteri nyilatkozat még a tüzelőanyagellátással is foglalkozik. A háztartások fütését illetően az eddigi tapasztalatok alapján **új rendelkezések kiadására kerül sor.** Revizió alá veszik a háztartások tüzelőanyaggal való ellátását s ezt a kérdést úgy rendezik, hogy a felmerülő müszaki és üzleti vonatkozású viták, ellentétek és problémák gyors megoldására és lebonyolitására megfelelő külön fórumot létesitenek.

Dr Vajna Ernőt és társait hütlenség miatt súlyos fegyházbüntetésre ítélték

Az MTI jelenti : A m. kir. honvédvezérkar főnökének bírósága hűtlenség büntette miatt dr Vajna Ernő budapesti lakos, polgári egyént 12 évi fegyházra, Krasz Károly budapesti lakos, polgári egyént tizévi fegyházra, Josa Szilárd kispesti lakos, polgári egyént kétévi fegyházra és Hampel Oszkár budapesti lakost háromévi fegyházra, továbbá valamennyi elitéltet tiz-tizévi hivatalvesztésre s politikai jogaik gyakorlásának ugyanilyen tartamú felfüggesztésére, mint mellékbüntetésre ítélte.

Az elitéltek engedély nélkül tiltott leadóállomást létesitettek, azt üzembe helyezték és azon oly koholt és valótlan közleményeket sugároztak ki, amellyel a magyar nemzet megbecsülését és hitelét sértették. Az államhatalommal szembeni bizalmatlanság és gyülölet szitásával a köznyugalom és rend megzavarására törekedtek.

Súlyos szerencsétlenség a debreceni pályaudvaron

Kiesett a vonatból és a kerekek leszelték lábfejét

Súlyos szerencsétlenség történt tegnap éjszaka a debreceni MÁV pályaudvaron. A 2 óra tájban érkező sebesvonat már befutott az állomásra és egyik utas, Bobercsák Károlyné terebesfejérpataki asszony csomagokkal kezében leszálláshoz készülödve a lépcsőn várta, hogy megálljon a vonat. **Egy váltózökkenőnél a vonat nagyot zökkent, Bobercsákné elvesztette egyensúlyát és kizuhant a vonatból. Olyan szerencsétlenül esett ki, hogy az utolsó kocsi kerekei átmentek ballábfején és leszelték azt. Nyomban segitségére siettek a szerencsétlenül járt asszonynak az utasok, Bobercsákné maga nem is tudta, hogy milyen súlyos szerencsétlenség érte és csak amikor talpra akart állni, derült ki, hogy egyik lábát leszelte a vonat.** Értesitették a mentőket, akik a sebészeti klinikára szállitották, ahol még az éjszaka folyamán amputálták. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Az idei szürettel összefüggő terveket ismertette Konkoly Thege államtitkár

A Magyar Szőlősgazdák és Hegyközségek Országos Egyesülete választmányi ülésén **Konkoly Thege Sándor** államtitkár ismertette azokat a terveket és intézkedéseket, melyek az idei szürettel függenek össze. A földmüvelésügyi miniszter, mondotta, súlyt helyez arra, hogy a bortermelők számára olyan bevételeket biztositson, amely öket az elmúlt nehéz évekért kárpótolja. Olyan országos szervezet fog rendelkezésre állni, amely az új keresztény borkereskedőkkel együtt a borértékesitők munkáját megfelelően le tudja bonyolitani. Gondoskodás történik, hogy a must betárolására megfelelő férőhelyek álljanak rendelkezésre. A kormányzat gondoskodni óhajt megfelelő hitelekről is.

HIREK

„DEBRECZEN"

Szerkesztősége, kiadóhivatala és nyomdája József kir. herceg u. 1. (Bikabérház). Telefon nappal-éjjel: 17-52 és 27-89, (6 mellékállomás). Előfizetési árak: havonta 3.— P, negyedévenként 8.70 P. Ára: hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

GYÓGYSZERTÁRAK éjjeli szolgálata, **augusztus 29-én reggel 8-tól, szeptember 5-én reggel 8-ig: „Kígyó" Piac u. 31, telefon: 30-95. — „Tisza" Péterfia u. 61, telefon: 24-52. — „Csillag" Árpád-tér 1, telefon: 29-32. „Szent háromság" Homokkert, Szabó Kálmán u. 14, telefon: 17-09. — „Mátyás király" Nyilastelep, telefon 32-01**

Holnap van a honvédség téli ruhagyűjtésének utolsó napja. Adj, mert magadnak, véreidnek, hozzátartozóidnak adsz! Adjál, mert az eredmény, amelyre joggal büszkék lehetünk, azt mutatja, hogy a legnehezebb körülmények között is élni tudunk. Élni is fog a magyar mindig, mert most is a maga akaratából vállalt áldozatot a jövőért.

Ne jöjjön senki...

Valami néha lelkembe hasít
És embertársaimtól elszakít:
Bizalomhiány, rémült félelem...
Ne jöjjön senki egy uton velem.

Ne jöjjön senki egy uton velem!
Hazug a szó, a csók, a szerelem...
A barátság is port hint, — megvakít,
Nincs más igazság: Isten és a hit!

Wagnerné Szüts Adél.

— **Bankszünnap.** A debreceni pénzintézetek szeptember hó 7-én, hétfőn teljes bankszünnapot tartanak, tehát váltópénztáraikat is zárva tartják.

— **A kormány a must besűrítését engedélyhez kötötte.** A rendelet értelmében az 1942. évi terméső mustból besűrített mustot csak a földmüvelésügyi miniszter engedélye alapján szabad előállítani. Az engedély iránti kérelmet az illetékes szőlészeti és borászati kerületi felügyelőség útján kell előterjeszteni. A termelők sajáttermésü mustot saját üzemeikben sajáttermésü mustjaik és boraik felejavítására ngedély nélkül is besűríthetik.

— **Meghalt Rácz Jenő**, a hajdúböszörményi ref. Bocskai gimnázium igazgatója életének 59 éves korában. Kiváló pedagógus volt, ki 1907-től mint tanár, majd mint igazgató szolgálta az intézetet.

— **Hősi halál.** Ifjabb Dávid János tartalékos zászlós augusztus 10-én 30 éves korában az orosz tronton közelharcban, kézigránáttól találva, hősi halált halt. (MTI.)

— **Zászló alá hívják az amerikai leányokat.** Washingtonból jelentik: Sabath, a képviselőház törvényhozási bizottságának elnöke kijelentette, hogy a 19 éves amerikai leányokat haladéktalanul zászló alá hívják. (MTI.)

— **Prágában hivatalosan közölték, hogy augusztus 31-én 13 csehet kivégeztek**, akiket a cseh-morva protektorátus néplörvényszéke hazaárulásra való előkészület miatt halálra ítélt. A kivégzettek, mint az ítéket indokolása mondja, vezető szerepet viltek a kommunista párt felélesztése körül és ezzel árulást követtek el a német birodalom és a cseh-morva protektorátusban teremtett rend ellen.

— **A református háztartási alkalmazottak figyelmébe!** A Kálvin-tér 5. szám alatt a Baltazár-teremben szeptember 6-án délután megkezdődnek a ref. háztartási alkalmazottak összejöveteli órái.

* **A MÁV Nyugdíjasok Asztaltársasága** szombaton este 7 órakor tartja összejövetelét a Szárnyaskerékben.

Falbontó betörők egy üzletet kifosztottak és egy lakásba behatoltak a Máv. kolóniában

Az elmúlt éjszaka vakmerő módon kettős betörést követtek el a Vámospércsi-úton levő MÁV kolóniában.

Kovács Sándor fűszer- és vegyeskereskedésébe falbontás útján behatoltak a tettesek és onnan 3000 pengőt meghaladó értékben pullovert, ingeket és más ruházati cikkeket, nagymennyiségű konzervet, női alsóruhákat, italokat vittek el. A betörő az üzlet National kasszáját fejszével vagdalta széjjel, hogy pénzhez jusson, azonban néhány pengőt kitevő aprópénzen kívül semmi nem talált, mert az üzlettulajdonos éppen előző napon vitte el a kasszában őrzött pénzt.

Valószínüleg ugyanezen betörők hatoltak be Tamássy Józsefné közelben levő kolóniabeli lakásának nyárikonyhájába az ablak betörése után. Itt főleg ruhaneműeket szedtek össze. Valaki azonban megzavarhatta a betörőket, mert a zsákmány egy részét menekülés közben elszórták.

A rendőrség erélyes nyomozást indított a kettős betörés ügyében. A detektívtestület több tagja szállt ki a helyszínre dr **Boczkó Lajos** rendőrtanácsos, ügyeletes tiszt vezetésével és sikerült olyan nyomokat biztosítani, melynek alapján a külsőségen rejtőzködő betörőket rövid időn belül kézrekerítik.

ISKOLAI HIREK

* **Beírások a piarista gimnáziumba** és kereskedelmibe, szeptember 7-én, délelőtt 9—12 óráig.

* **Dr Naményi Gyuláné** Szentendrei Olga gyorsíró, gépíróiskolájában szeptembertől kezdő tanfolyam (Eng. 6475) Vidékieknek vasútkedvezmény. Bathyány u. 1. Államvizsgára előkészítés. Állásbaajánlás. Különórák.

* **Uj tanfolyam kezdődik** szeptember elsején a Simai gyorsíró-, gépíró- és szépíróiskolában. Piac-utca 73. Előkészítés államvizsgára. Vidékieknek vasúti kedvezmény. Telefon: 22-53. szám. Debrecen tanker. kir. főig. eng. szám: 1359/1941—42.

— **Őrizetbe vette a rendőrség** Morvai Zsófia Árpád-tér 11. szám alatti lakost, akit lopással gyanúsítanak. Kihallgatása során tagadta a vádat. Őrizetbe vették Gergely Katalin lakás- és foglalkozásnélküli leányt is.

— **Orvosi szakkönyveket lopott** ismeretlen tettes Sipos József egyetemi hallgató, Piac-utca 73. szám alatti lakostól. A 150 pengőt érő szakmunkákat valószínüleg besurranó tolvaj vitte el.

— **Fenyegető méreteket öltött a Nilus áradása.** A vízszint folyton emelkedik, egyes területeken a víz elborított megművelt területeket is. A Nilus deltában számos falut árvíz fenyeget.

— **Hirdetmény.** Értesítem a város érdekelt közönségét, hogy a 331 számú miskolc—debreceni állami közút 72.000+76.000 km. Hajdúböszörmény városát megkerülő szakasza is elkészült és a végleges közúti forgalomnak átadatott. Polgármester.

— **Délbeszniai csetnikbandák a Drina-menén gyülekeztek és megtámadták Foesa városát.** Az usztasa-alakulat hősies harca ellenére a kommunista csetnikbandák betörtek a városba és szörnyű vérfürdőt rendeztek. A szövetséges katonák és a horvát alakulatok megtették az intézkedést a drinamenti lakosság megvédelmezésére és hasonló támadások elhárítására.

— **Kétszeres áron hozta forgalomba a szappant** Martvin József komádi bazárárus Zsáka községben. A szappant Nagyváradon vette 2 pengő 60 fillérért és 5 pengős árban adta el. Ötven kilogramm szappant foglaltak le lakásán. Martvin ellen megindult az eljárás.

— **Az osztálysorsjáték húzásán** 10.000 pengőt nyert: 28883. 5000 pengőt nyert: 14574 21163. 4000 pengőt nyert: 44689 7785 90379 61624. 2000 pengőt nyert: 28096. 1000 pengőt nyert: 50811 53851 56338 69109 76206 15855 53308 55058. 800 pengőt nyert: 28370 44171 64230 18360 65741 28313 1358 72877 52034. 600 pengőt nyert: 41132 49656 54897 58709 83311 94071 46882. 500 pengőt nyert: 13668 15766 22802 42238 52828 95479 88205 90535 67110 92464 19329 28557 73724 17442 6168. 300 pengőt nyert: 3339 5813 10100 10957 11535 13080 19040 19953 21975 23895 29071 29576 31587 33621 34370 36317 38773 38682 41933 41680 43544 44596 45434 46029 46599 46258 47356 53420 56262 61730 64205 65011 66872 67729 67414 68818 73304 73058 74093 79593 93116 86020 86529 87488 90128 90393 91249 94625 96279 97314 97354.

518 százalékos haszonnal zugban szappant árusított

Derecskén a csendőrség eljárást indított Gold József ügynök ellen, aki zugban 518 százalékos haszonnal árusított szappant. Gold a mult évben Nagyváradon 16 kg. szappanfőzőszert vásárolt és odahaza összeszedett zsiradékból szappant főzött. **Ezt a szappanmennyiséget lakásán tartotta és nem jelentette be. Ugyancsak a mult év őszén Debrecenben vett 20 darab szappant. Ezeket a tízdekás, 21 fillér értékű szappandarabokat egyenként 1 pengő 30 filléres árban áruba bocsátotta Tóth Etel derecskei asszonynak.** Az árdrágítás miatt megindult az eljárás Gold ellen, akinek lakásán a házkutatás alkalmával 10 kg. szappant és 11 kg. szappanfőzőszert foglaltak le.

* **Vattay tánciskolában** szeptember 23-án diák kolon kezdődik. Kossuth utca 11.

* **Iskolakönyvek** újonnan, használtan, úgyszintén iskolaszerek kaphatók Antalffy József könyvkereskedésében.

* **Szombaton reggeltől friss bárányhús kapható Robicseknél, Csapó u. 14.**

— **A szökevény megtámadta a rendőrt.** Monori János rendőrtörzsőrmester Pesten az utcán felismerte Gargyi Endre autószerelőt, aki megszökött az internáló táborból. Felszólította, hogy igazolja magát, Gargyi felelet helyett hatalmas erővel belevágta a rendőrt egy kirakatba és elfutott, de elfogták.

— **Zágrábban tíz személyt halálra ítéltek rémhírterjesztésért.** A rémhírterjesztés leküzdésére, az állam belső rendjének és nyugalmának megőrzése végett a horvát minisztertanács kimondta a rémhírterjesztők röglönítélő bíróság elé állítását. Zágrábban tíz személyt, köztük nyolc nőt már halálra ítéltek, nyolcat kivégeztek. Egy szamobári rendőrt is agyonlőttek, mert hanyagsága lehetővé tette egy kommunista szökését.

— **Belefulladt a vályogvető gödörbe** eddig tisztázatlan körülmények között Nagy János 15 hónapos gyermek, hajdúböszörményi lakos. A rejtélyes szerencsétlenség ügyében megindult a vizsgálat.

— **Bulgáriában minden olyan állami tisztviselőt,** akit megveszlegetés, sikkasztás és hasonló bűnügyek miatt elítéltek, az igazságügyminiszter rendeletére súlyos fizikai munkák végzésére rendelik ki.

— **Zsidó istentiszteletek.** A debreceni statusquo ante izraelita anyahitközség templomaiban az istentiszteletek rendje szeptember 4—11. Pénteken este mindkét templomban 7, szombaton reggel 7, a Deák Ferenc utcában fél 11, délután a Kápolnási utcában 5, a Deák Ferenc utcában félhat, este mindkét templomban 8, köznap este mindkét templomban félnyolc órakor. **Szőlichót** vasárnap és pénteken reggel mindkét templomban 4, a többi napokon félöt órakor. Hitszónoklat szombaton délután félhat órakor a Deák Ferenc utcai templomban „Sors, vagy hivatás" cimen és vasárnap reggel 4 órakor a Kápolnási utcában. Rabbiság.

— **Istentiszteletek ideje az orth. izr. templomban.** Pénteken délután 7.02 órakor. Szombaton délelőtt 8 órakor, délután 6 órakor. Szombat kezdete pénteken délután 6.52 órakor, kimenetele szombaton este 8.03 órakor.

Anyakönyv. hirek

Születések: Katonka Gábor npsz. Macs 71. leány Irén. Kocsis Lajos npsz Kishegyesi úti szükséglakás, fiú Sándor. Czeglédi Sándor npsz. Tiszacsege, fiú Sándor. Tréki János npsz. Hajdúszoboszló, leány Vilma. Serestélyi Lajos npsz. Derecske, fiú Sándor. Szőke Ferenc npsz. Derecske, fiú István. Szabó András gulyás Bellegelő 118. leány Mária. Tóth Sándor munkás Olajütő 15. leány Ilona. Dr. Barsai László közig. gyak. Kossuth u. 50. fiú László. Szántó Mihály g. cseléd Bellegelő 101. fiú Mihály. Gál István béresgazda Elep 118. fiú András. Tarcsai András g. cseléd Bellegelő 364. leány Ilona. Nagy József gépkocsivezető Jánosi u. 48. fiú Árpád. Kozma István gy. munkás Barcaság u. 8. leány Piroska. Boruzs Gábor dohánykertész Nagyhegyes 2. fiú Gábor. Fehér Elemér kömüves s. Klapka u. 31. leány Ilona. Könyves Tóth László városi számellenőr Ungvár, fiú Szabolcs. Weisz Márton sakter H.-sámson, leány Magdolna. Spiro Lajos gépkocsivezető Csap u. 17. fiú Lajos. Honnel Gyula motorszerelő Dembinszky u. 22. leány Mária. Hegedüs Béla m. tisztv. Kaba leány Ilona. Tóth István szabó m. Tóth Á. u. 64. fiú István. Dr. Kovács István MÁV s. tiszt Epreskert u. 11-b. leány Ildikó. Weisz Adolf keresk. Garai u. 10. fiú Miklós. Groszmann Sándor keresk. Csapó u. 25. fiú István. Szücs Imre fuvaros Pósa u. 50. fiú Sándor. M. Kovács Zsigmond máv. Kaszás u. 5. leány Juliánna. K. Nagy József gimn. tanár Büdszentmihály, leány Emőke. Tóth Lajos g. cseléd Szepes 5. fiú Lajos. Ványi Lajos tüzér szkv. Töhötöm u. 6. sz. leány Erika. Kocsis Lajos tanító Ártánd, fiú Lajos.

Eljegyzés: Vágó Béla npsz.—D. Varga Zsófia Magoss György tér 7.

Házasságok: Szabó Lajos máv. Homok u. 128.—Vékony Vilma Kálmán u. 23. G. Nagy Sándor máv. fékez—Laczkó Erzsébet Kar u. 22. Pogány János szkv.—Szabó Mária Görgey u. 10. Fejér Endrè OTI tisztviselő Hatvan u. 1. —Kenyeres Jolán Vörösmarty u. 30. Juhász Kálmán ny. máv. üz. altiszt Szegfü u. 20.—Papp Róza Kút u. 22. Feuer Dániel keresk. Csapó u. 29.—Hebel René Budapest.

Halottak: Kósa János gk. 20 éves, Nyirmártonfalva. Szilágyi Géza rk. 10 napos, Homok u. 101. Kovács Olga ref. 17 hónapos, Apaffy u. 35. Bökönyszegi Mária ref. 1 hónapos, Pesti u. 4. Koczka Magdolna rk. 19 éves, Fancsovics u. 3. Balogh József rk. 75 éves, Nagyszepes 52. Kiss Irén ref. 8 hónapos Tegez u. 72. Csörgő Tibor rk. 7 hónapos, Ersekujvár. Nagy Tibor ref. 6 hónapos, Érmellék u. 3. Hajdu Tibor ref. 8 hónapos Kiss Á. u. 27. Bodnár László izr. 15 éves, Vár u. 10. Zsufos Sándor ref. 11 hónapos, Kishegyesi u. 1. Gottdiner Klára izr. 16 éves, Hunyadi u. 2. Matkó István ref. 78 éves, Létai u. 33. Cs. Varga Ilona ref. 1 hónapos, Népház. Dorka Csaba ref 3 hón. Népház. Bedőcs Dániel ref. 80 éves, Kishegyesi út 40. Szegedi József ref. 58 éves, Kishegyesi út 40. Rácz János ref. 3 hónapos, Pesti u. 4. Fenyvessy Jolán rk. 40 éves, Csillag u. 84. Kállai József ref. 5 éves, N.-hegyes 2. Jóljárt János ref. 3 hónapos, Füzesgyarmat. Dezső Imre ref. 14 hónapos, Simonyi u. 26. Nyiri Kálmán ref. 38 éves, Sárrétudvari. Szőke Dániel ref. 78 éves, Baross u. 24. Juhász Istvánné ref. 42 éves, Görög u. 11. Kiss Lajos ref. 72 éves, Maróthy György u. 38. sz. Varga István npsz. ref. 19 éves, Nyil u. 97. Pótor László ref. 54 éves, Dózsa u. 6. Özv. Varga Mihályné gk. 42 éves, Nyiracsád. Varga Gábor ref. 50 éves. Fáy d. 10. Molnár István ref. 2 hónapos, Tegez u. 3. Diószegi Gábor ref. 5 hónapos, Hajdúsámson. Szabó Lajosné rk. 62 éves, Malvin u. 28. Özv. Hamma Viktoroné ref. 64 éves K. Tóth u. 44. Faliska János ref. 3 hónapos, Teleki u. 64. Özv. Grósz Mórné izr. 67 éves, Bethlen u. 8. Fodor Sándor ref. 75 éves, Kishegyesi út 40. Burger Sándorné izr. 40 éves, Magyarkeleesen. Dancs Kálmánné rk. 23 éves, Érmihályfalva. Kecskés Ferenc ref. 62 éves, Márton K. u. 6. Szarka Miklós rk. 2 éves, Polgár. Obrottin Mária ref. 8 hónapos Pesti u. 4. Kerekes Mária gk. 3 hónapos, Pesti u. 4. sz.

— **Súlyos égési sebekkel szállították a debreceni klinikára** Szarka Miklós kétéves hiszapolgári gyermekét, aki a gondos kezelés dacára tegnap belehalt sebeibe. A kir. ügyészség elrendelte az ügyben a vizsgálatot annak megállapítására, hogy terhel-e valakit gondatlanság?

Csmfával leütötte, kirabolta barátját és külföldre szökött

Beszámoltunk annakidején arról a véres merényletről, melynek tettese sámfával leütötte budapesti havas-utcai lakásán **Melegh Béla** főkönyvelőt és elrabolta pénzét. A havasutcai merénylet titka megoldódott: a rendőrségen szembesítették a sérüléséből felépülő Melegh Bélával a tegnap elfogott tettest, Debrődi Gábor 21 éves volt vasútast, MÁV kocsifékezőt. Debrődi a csütörtökön reggel megtartott kihallgatása során beismerte a Melegh Béla ellen elkövetett merényletet.

Hangoztatta, hogy nem előre megfontoltan és főleg nem gyilkossági szándékból ütötte le csizmahúzó sámfával a főkönyvelőt, — a merényletnek egészen más előzményei voltak. Az történt, hogy július 25-én összetalálkozott az utcán Melegh Bélával, akit korábbról ismert. — Ő így mondta — „intelligensen volt öltözve" és Melegh Béla szívélyesen köszöntötte őt:

— Mi van Gáborkám? Hogy van?

Aztán elcsalta őt mulatni vendéglőbe ahol igen sokat költött rá. Ő már egész leitta magát és gondolkodás nélkül követte Melegh Bélát annak újabb hívására, most már — a lakására. A züllött életű fiatalember rekedtes hangján egykedvüen mesélte el a különös éjszaka részleteit és előzményeit.

A lakásban vitatkozni, majd dulakodni kezdtek. Melegh Béla pénzt igért neki, amit később nem akart megadni. A pénz körül támadt azután erőszakos viaskodás közöttük s ennek során ő — félelmében ütötte le a főkönyvelőt.

A merénylet után, amikor napokkal utóbb olvasta az ujságokban az esemény hírét, még Németországba is kiszökött, ott azonban elfogták, visszatoloncolták és tiltott határátlépés miatt nyolc napot fogházban töltött. Később Budapestre is visszaosont. Bujkálása közben betöréseket követett el, többi között Radocsay László igazságügyminiszternek egyik dunamenti villájába is betört, bár onnan semmit sem vitt el.

A Melegh Bélával történt szembesítéskor mindent ugyanígy megismételt. Az elzülött életü fiatalembert letartóztatták.

Roosevelt beszélt a nemzetközi diákgyülésen

Genf, szept. 3. Roosevelt csütörtökön a „nemzetközi diákgyűléshez" intézett beszédében azt állította, hogy a világ ifjúsága semmit sem várhat a tengelytől, „a halált kivéve". Az Egyesült Államoknak, Angliának és a Szovjetuniónak az ügye — folytatta — magának az ifjúságnak az ügye. Roosevelt kijelentette még, hogy a békekötésnél maradéktalanul ki kell használni a győzelmet. Ingadozásnak nincs helye, amikor addig mindenesetre még hatalmas munka van hátra. Éles szavakkal fordult Roosevelt azok ellen a néprétegek ellen, amelyek az Egyesült Államokban és más felé „gúnyolják és megmosolyogják az egyesült nemzetek propagandáját és az atlanti chartát". (MTI).

Nem tudta adósságát kifizetni, feljelentést tett, hogy ellopták a pénzét

A debreceni rendőrségen feljelentést tett Juhász József nevű egyén és elmondta panaszában, hogy egyik debreceni vendéglőben száz pengőt ellopott zsebéből ismeretlen zsebtolvaj.

A panaszfelvétel során kiderült, hogy Juhásznak sem lakása, sem foglalkozása nincsen és így valószínűtlenül hangzott, hogy nagyobb összeget elloptak volna tőle. Kihallgatása során be is vallotta, hogy valóban nem volt ennyi pénze, a lopást csupán azért találta ki, mert nem tudta kifizetni vendéglői tartozását. **Juhász ellen hatóság félrevezetése miatt eljárás indul.**

Elgázolt a szekér egy idős asszonyt a Rákóczi-utcán

A Rákóczi-utca és a Leány-utca sarkon tegnap reggel a piaci forgalomban ismeretlen szekér elgázolta Lőrinczy Györgyné 54 éves idős asszonyt, László u. 8. szám alatti lakost. Jobb combcsonttöréssel és súlyos belső sérüléssel **szállították a mentők a sebészeti klinikára.** A rendőrség az ismeretlen gázoló megállapítására megindította a nyomozást.

GYASZROVAT

Vágó Károlyné Kovács Eszter 68 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délután 4 órakor lesz a Köztemető 3. ravatalozó teréből. Lakás: Konyár. Dankó temetkezési vállalat.

A Debreceni Cserkészleánykerület búcsúja Kovács Margit körzeti ellenőrtől

A Debreceni Cserkészleánykerület vezetősége szerdán délután összegyült a Dóczi internátusban, hogy búcsút vegyen a 11. Lorántffy Zsuzsánna cserkészleánycsapat mindenki által szeretett vezetőjétől, *Kovács Margit körzeti ellenőrtől.* Versényi Klára dr. kerületi ellenőr és Szele Paula h. körzeti ellenőrrel az élén minden csapatvezető jelen volt s izléses virágcsokrot hoztak a Kolozsvárra távozó vezetőnek.

Az összejövetel teljesen családias, közvetlen volt. Nem hangzottak el búcsúztató beszédek, de kiki felelevenítette a közös cserkészmunkában eltöltött évek minden szép és kedves emlékét. Kovács Margit ez alkalommal mutatta be a kerületnek a Lorántffy Zsuzsánna csapat új vezetőjét, *dr. Mester Istvánné, Almássy Irénke Dóczi gimnáziumi tanárnőt,* akinek minden vágya, hogy elődjéhez hasonló szellemben irányítsa a rábízott cserkészlányokat.

Könnyek között búcsúztak a vezetők Kovács Margittól, de nem örökre, hiszen a nyári táborokban ismét találkozni fognak.

— **Halálosvégü összeszólalkozás.** Virágos község határában kocsmai italozás után egy módos gazda összeszólalkozott Kolompár Mihály 34 éves cigánnyal, akit az összeszólalkozás során agyonvert.

SPORT

A DVSC sérültjei meggyógyultak és így vasárnap úgy Zilahy, mint Szilágyi játszani fog Békéscsabán az új idény első bajnoki mérkőzésén. A csapatot csütörtökön este állította össze Wéber edző és a debreceni vasutasok szombaton délután a következő összeállításban kelnek útra: Kaposi — Csokai, B. Nagy — Zilahy, Mester, Orosz — Szabó, Tisza, Szilágyi, Mihók, Sidlik. Az ellenfél, a Csabai AK jóképességű csapat, a nyári szünet alatt több új játékossal is erősített, a DVSC-nek meg kell dolgoznia, ha szép eredménnyel akar hazatérni. A mérkőzést Vay játékvezető vezeti.

Új hátvédet igazol le a jövő héten a DVSC. A játékos délerdélyi menekült, kitűnő képességű, ismert labdarugó.

— *Rangadó lesz a DVSC-nek már a második mérkőzése* az új szezonban. Szeptember 13-án a Mátyás-csoport másik nagy favoritjával, a Marosvásárhelyi SE csapatával játszik a nagyerdei Stadionban.

Szilágyit, a D. Húsos sajátnevelésű, tehetséges fiatal játékosát, akit a héten kiadtak a MOVE Szabolcsnak, játékostársai és Kiss intéző ma este búcsúztatják. Kiss intéző ezúton hívja fel a D. Húsos játékosait, hogy pénteken este 7 órakor a Szoboszlai út 4. alatt jelenjenek meg.

Új játékosokat igazoltat a D. Húsos és megerősített csapattal indul a bajnoki küzdelmekbe. Kiss intéző tehetségkutató körútján több nagyszerű játékossal tárgyalt és így remény van rá, hogy a sok értékes játékosától megvált Húsos nem csökken játékerőben és az idei bajnokságban is szépen fog szerepelni.

A kerületi amatőrbajnokság szeptember 13-án kezdődik. A sorsolás a jövő hét elején lesz megtartva. Értesülésünk szerint a debreceni csoportban 12 csapat indul.

Osztroveczky, a D. Húsos, előbb a DVSC kitűnő játékosa a Nyiregyházi VSC-be lépett.

Valószínűleg Debrecenben játszik a Szolnoki MÁV a DVSC-vel kedden, Kisasszony napján. A tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak és előreláthatólag megegyezik a két csapat vezetősége, ami azt jelenti, hogy a debreceni közönség értékes, szép mérkőzést láthat.

Debreceni labdarugók sikeres szereplése a keleti hadszintéren. Nagy Lajos, a DVSC, majd a D. Villanygyár kitűnő fedezete küldte a »Debreczen«-nek tábori levelezőlapon »valahol Oroszországból« az alábbi érdekes sporthírt: »Kiválóan szerepelnek a labdarugás terén is a keleti fronton küzdő debreceni repülők. Vasárnap délután nemzetközi mérkőzés keretében a belga gépkocsizó válogatott ellen nagyszerű játék után 4:1 (3:0) arányban győzött a debreceni repülőválogatott. A magyar csapat felállítása: Klausz — Magyar, Unger (DVSE) — Kolozsvári, Galambosi (DVSC) Nagy Lajos (DVSE) — Bihari (DVSC), Homoródi (Kiss), Rosta, Titz (Veszpr. TC), Vári. — Kb. 1500 néző előtt játszódott le a mérkőzés, mindkét nemzet fiainak hangos biztatása közben. A magyar csapatból kiválóan játszottak: Unger, Galambosi, Nagy Lajos, Rosta, Titz és Bihari. Legközelebb már otthon fogják bemutatni nagy játékukat.«

KÖZGAZDASÁG

Nagyon hasznos új növény, a sertéscsemege

Nándor Ernő tájékoztatja erről a gazdákat

A »*Debreczen*« néhány nappal ezelőtt hosszabb cikkben foglalkozott azokkal a korszakalkotó új növényekkel, melyeket *Nándor* Ernő, az országszerte ismert mezőgazda honosított meg hazánkban. Ezen cikkünk nyomán olyan érdeklődés nyilvánult meg gazdaolvasóink köréből, oly sokan óhajtanak részletesebb ismertetést kapni ezen növényekről, hogy felkértük Nándor Ernőt, adjon lapunk hasábjain tüzetes felvilágosítást ezen nagyjelentőségű, több- és jobb termelést jelentő takarmány-, valamint ipari és kereskedelmi növényekről.

Nándor Ernő, aki közérdekű eredményeit mindig elsősorban a magyar kisgazdatársadalom, különösen a homoki gazdák életszinvonalának emelésére szánta, örömmel vállalta, hogy eleget tesz gazdaolvasóink kívánságának és cikksorozatban fog beszámolni nagyhorderejű növényeinek jelentőségéről. Cikksorozatát a

SERTÉSCSEMEGE

ismertetésével kezdi és a következőket írja:

»Nagy örömömre szolgál, hogy szükebb pátriám gazdatársadalma oly élénken felfigyelt a *Debreczen* cikkére és szívesen tájékoztatom gazdatársaimat az általam meghonosított növények tulajdonságairól, előnyeiről és azok termelési módjáról.

A sorrendet a *sertéscsemegével* kell kezdenem, mert ezen kitűnő évelő takarmány dugványainak elültetése néhány hét mulva aktuálissá válik és abból a gazdák kora tavasszal, amikor még semmi más zöldtakarmány nincsen, etethetnek.

Ez az igénytelen, a legmostohább talaj- és helyviszonyokhoz kitűnően alkalmazkodó takarmánynövény teszi lehetővé Közép-Ázsiában és a Kaukázus könnyű homokjain az eredményes állattenyésztést. Minden igénytelensége mellett a sertéscsemege rendkívül dúshozamú és nagy tápértékkel bír. Emészthető fehérjetartalma zölden 2.1 százalék, szárazon 13.1 százalék. Keményítőértéke pedig zölden 7.9 kg, szárazon 49.4 kg.

Ilyen beltartalom mellett egyáltalán nem valószínűtlen, hogy *egy hold föld hozamából kb. 60 darab sertés tartható el egy nyáron át jó tenyészkondicióban.* A sertéscsemegét ma már hazánkban igen sok nagy- és kisgazdaság termeli kitűnő eredménnyel. Különösen nagy jelentősége van ennek a takarmánynak a mai inséges világban, amikor jó táplálékkal láthatjuk el jószágainkat anélkül, hogy jó talajainkat kellene igénybe vennünk s így azokat más haszonnövények termelésére fordíthatjuk.

Általában főleg sertéseknek adják, de kitűnően beválik minden aprójószág etetésénél, mert nagyon szereti a baromfi, a nyul, rászoktatható a szarvasmarha és inyencfalatja a nemes vadnak is.

A sertéscsemege dugványok útján szaporodik s ezen gyökérdugványok ősszel, vagy tavasszal ültetendők el. Az őszi ültetésnek előnye, hogy a következő tavasszal már etethető s azután 15—20 évig minden évben a legkoraibb zöldtakarmányt nyujtja. Egy négyzetölre 28 darab, egy holdra tehát kb. 40.000 darab szükséges s mivel, mint említettem, egy hold föld hozamából kb. 60 darab sertés tartható tenyészkondícióban, mindenki kiszámíthatja az állatállományának megfelelő területet. A hozam természetesen a talaj szerint változik, mert míg a legsoványabb földben is várhatunk tőle 5—600 mázsa zöldet, addig, jó talajban a néhány ezer mázsás hozam sem ritka, mert ilyen helyeken a második évtől kezdve kéthetenként vágható.

A magyar föld ezen új, igénytelen takarmánynövénye nagy értéket képvisel minden gazdaságban s különösen a mostani nehéz viszonyok közepette valósággal nélkülözhetetlen. Növekvő és megérdemelt népszerűsége következtében néhány éven belül sertéscsemege termelése nélkül éppen úgy nem lehet majd elképzelni egy mezőgazdasági üzemet, mint ma pl. tengerifermelés nélkül.«

*

Gazdát cserélt a Nyirbogdányi Petróleumgyár Rt. részvénytöbbsége

Az „Ellenőr" című közgazdasági lap írja: A Nyirbogdányi Petróleumgyár Rt. részvényeinek 60 százalékát báró **Vay László** titkos tanácsos és dr **Pajor Győző** országgyűlési képviselő vezetése alatt álló tőkés csoport vásárolta meg **1.8 millió pengős áron.** A vételárat az új tulajdonosok évi 100.000 pengős részletekben törlesztik.

Kik részesülhetnek az új ipari és kereskedelmi hitelellátásban

A kormány a keresztény kereskedelem és középipar hitelellátása érdekében 30 millió pengőt biztosított. A hiteligények kielégítését a Budapesti Községi Takarékpénztár, a Magyar Általános Hitelbank, a Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vállalta magára. Az igények elbírálását egy külön bizottság végzi, amelynek címe: Keresztény Kereskedelmi Hitelek Bizottsága. Kölcsönben csak büntetlen előéletü magyar állampolgárok részesülnek, akik megfelelő iparigazolvánnyal rendelkeznek és a kölcsönt üzletük megerősítésére, fejlesztésére kívánják fordítani. **A kölcsön biztosítására megfelelő fedezetet kell nyujtani,** a hitelt azonban adósságok konvertálására nem szabad fordítani.

A hiteligényléshez különböző igazolásokat kell mellékelni.

Árlejtési hirdetmény. Az Ispotályi Vegyes Bizottság árlejtést hirdet a ref. ispotály ápoltjainak élelmezésére, 1942 évi október 1-től kezdődőleg. Feltételek megtudhatók Sárközy Lajos ispotályi dékánnál (Ispotály-tér 11). Ajánlatok beadásának határideje 1942 szept. 15. déli 12 óra.

1464—1942 Vh. sz. Árverési hirdetmény. Pk. 26929—1942 bir. ügyszám. Alulírott bir. végrehajtó közhírré teszi, hogy a debreceni kir. járásbíróság 1942 P 4821 sz. végzésével 30 P fillér tőke, ennek költségbehajtása végett, illetve a törlesztett összegek levonása után dr Mitrovics Tibor ügyvéd által képviselt Lukács János végrehajtató javára, végrehajtást szenvedő ellen, a még fennálló hátralékos tartozásra elrendelt végrehajtás során bíróilag lefoglalt és ki nem igényelt 1550 P fillér becsértékü ingókra az árverést a helyszínére Debrecenben a zsibvásárban 1942 évi szep-

tember hó 5 napja, délelőtt 9 órájára folytatva ki nem szállítás esetén Kossuth u. 22 sz alatt 1942 évi szeptember hó 5 napja, délután fél 7 órájára kitűzetik, amikor a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is eladatnak, az 1941 Pk. 27,140 sz. végreh. jkvben 1—10 t. a. lefoglalt rádió, zongora, bútorok és egyéb ingók. Debrecen, 1942 aug. hó 11. **Király Béla** bir. végrehajtó Barna u 11.

3490—1942 tk. szám. Árverési hirdetménykivonat. A derecskei kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság. — Hortobágyi Téglagyár Rt. végrehajtatónak, Nagy Mihály végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 200 P tőkekövetelés és járuléka behajtása végett a Nagyléta községben fekvő, s a nagylétai 2585 sz. telekkönyvi betétben A+2. sorszám, 6077 helyrajzi szám alatt felvett, Böthy dűlőben fekvő, 1070 négyszögöl területű s Nagy Mihály nevén álló ingatlanra 495 P kikiáltási árban; a nagylétai 2639 számú telekkönyvi betétben A+2. sorszám s 985 helyrajzi szám alatt fekvő, ház 406 sz. udvarral és szántó a beltelken, 333 négyszögöl területű ingatlanból Nagy Mihály B 5. sorszám szerinti ½-ed rész illetőségére 691 P 25 fillér kikiáltási árban; a nagylétai 2639 számú telekkönyvi betétben A+3. sorszám s 6123 helyrajzi szám alatt felvett, Böthy dülőben felvett 1560 négyszögöl területű szőlő ingatlanból Nagy Mihály nevén álló B 5. sorszám szerinti ¼-ed rész illetőségére 341 P 25 f. kikiáltási árban elrendelte. Az árverést 1942 október 3 napján, délelőtt 11 órakor Nagyléta községházánál fogják megtartani. Az árverésre kerülő ingatlanokból a 985 hrsz.-t a kikiáltási ár felénél, a többi kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.. Bánatpénz a kikiáltási ár 10 %-a, melyet a magasabb igéret ugyannyi százalékára kell kiegészíteni. Derecske, 1942 évi május hó 16 napján. **Dr Égető Ernő sk. kir. járásbíró.** — A kiadmány hiteléül **Olvashatatlan** shiv. tisztv.

APRÓHIRDETÉSEK

ALKALMAZÁST nyer férfi

A Váradegyházmegyei Takarékpénztár Rt. Debrecen gyors- és gépirást tudó keresztény tisztviselőt keres azonnali belépésre. Személyes jelentkezés délelőtt 9—12 között. 133 vv.

Pincemestert jó bizonyítvánnyal felveszek borpincébe, Deák Jenő, Vörösmarty 11. 1157

Fodrászsegéd azonnal belépheti állandó munkára. Kiss fodrász, Színházi-átjáró. 294

Italmérésbe üzletvezetőt keresek óvadékkal. Lakás van. Hüvelyes 11. Pesti. 238

Egy fodrásztanulóiányt felvétetik. Marosvári, központi egyetem. 1165

Fodrászsegéd azonnal belépheti állandó munkára. Szabó, Erzsébet-utca 48. 1179

Mindenes kocsist, aki fejni is tud, felvételik Deák Ferenc-u. 29. 1168

Fodrászsegéd kisegítőnek felvételik. Boczán Sándor fodrász, Sas-u. 2. 1167

15—16 éves fiút kifutónak felveszek. Nyári, Péterfia 61. Cukrászda. Jelentkezni délután 5—6 órakor. 256

Napszámos fiú felvételik. Szent Anna-utca 6. Asztalos. 1174

Kiszolgáló segéd, férfi vagy nő, lehetőleg szakmabeli jártassággal felvételik Csillag könyvkereskedésben, megyeházával szemben. 1166

ALKALMAZÁST nyer nő

Erős, munkabiró nőt üzemtakarításhoz állandóra felveszek. Nyúl utca 79. 293

Kifutóleányt, nem iskolakötelest felvesz műfoglaboratórium, — Kossuth 18. 1161

Kifutóleányt azonnalra felbeszek. Hatvan-u. 4. Kályhásüzlet. 297

Középiskolát végzett kisasszonyt asszisztensnek felvesz a sebészeti Röntgen-laboratórium. 267

Tanulóleányt, ügyes kiszolgálónőt és gyakorlott segédet vagy segédleányt felveszek. — Szentesi Ferenc, Simonffy-utca 2/c. Rövidáru nagykereskedés. 275

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT

Háztartási alkalmazottat bizonyítvánnyal — azonnal felveszek. Teleki-u. 82. 301

Mindenes bejáró jó felvételik azonnalra. József kir. hg.-u. 23. Trafik. 298

Bejáró, vagy bentlakó leány mindenesnek felvételik. Csapó 25. — Jobbra második ajtó. 1162

Bejárónőt jó bizonyítvánnyal felveszek. Piac utca 58. II. 28. I. lépcső. 1164

Fiatal bejáró szobaleányt jó bizonyítvánnyal felveszek. Svetits I. udvar első emelet 3. 277

Egy mindenesleányt felveszek étkezdébe. Simonffy 2/b. 1171

Tiszta, rendszerető, megbízható mindenes szobaleány felvételik. Simonffy 13. I. 9. 265

Bejáró szakácsnőt felvesz egész napra, jelentkezni lehet hajdúlaktanya, kantin. 257

Fiatal bejáróleányt keresünk. Tímár-u. 5. 262

AJÁNLAT

Csipkefüggönyöket, valódi klöpli-anyagokat, 150—300 szélesben, — csipkeanyagokat, Rothermere-utca 36. Keresztépület. 8 12. 1

Varrógép, kerékpárjavítást jótállással vállalok, hívásra jövök. Vétel, csere eladás Csapó-u 101 551 11. 7

Drapériás függönyöket hosszú rojttal 25 P-től, valódi klöpli csipkeszövet, impriméanyagokat. Rothermere 36. 8 12. 1

Értékes vásznaiból kelengyéit, ágynemüit felelősséggel varrjuk, hímezzük, toledózzuk. függönycsipkék kaphatók. Tanulóleányt felveszünk Favorit Csapó 24 1098 10. 21

Szappannak való zsírt szappanra becserél Pál János szappanosmester, Kölcsei 8. 585 10. 15

Sírkövek műkőből és terméskőből, gyümölcsösök részére mészsalak kapható a Debreceni Műkőgyár Rrt.-nál, Fürdő-utca 2. 1219 vv.

Lelecsóhban fest, tisztít Weisz kelmefestő, Arany János-utca 29 Keresztépület 1900 vv

Szőrmebundáit most olcsón kijavítja, átalakítja Kőváry szűcsmester Püspöki palota. 1232 12. 22

Cianoztasson, vizsgáltasson Kissel, Kígyó-u 5. Telefonhivó 19-77. MEGA borozó. 86 11. 15

Órajavítás, ocska órat veszek, eladok. Schiffmann, Vendég-u. 7. Kisállomásnál. 1942 11. 3

Bundáját divatosan készíti Katona Vilmos szűcsmester, Simonffy u. 2. sz. telefon: 12-32. 124 12 2.

Cianoztasson Csala cianozó vállalattal. Lakásvizsgálatok felelősséggel. Rákóczi 9. Telefon 14-27. 517 10. 4

Bevonuló urak! Egyenruhájukat Tegdes olcsón, gyorsan elkészíti. Kálvin-tér 19. Püspöki palota. 1618 9. 19

Antikvár tankönyvek legnagyobb raktára. Iskolaszerek nagy választékban kaphatók Aczél antikváriumban, Széchenyi-u. 2. 230 10. 3

Cserépkályha, használt (2 drb) olcsón eladó. Hatvan-u. 4. 296

KERESLET

Használt tankönyvet állandóan magas áron vesz — Grünmann könyvkereskedés, Piac-utca 53. 1817 9. 22

Tört aranyat ezüstöt, brilliánst magas árban veszek Takács Sándorné, Piac-u. 56. 605 10 4

Filmes fényképezőgépet minden méretben vesz Berzéki fotoszaküzlete Piac 38 Udvarban. 444 10 :

Ékszerkészítés, javítás — fogaranyat, ékszert vesz Pollák Endre ékszerész, Hatvan 2. 506 10. 5

ÉLELMISZER, ITAL

Halak: tiszai ponty 2 P-től, tiszai harcsa 2.60 P-től, tiszai csuka 2.— P-től és más mindenfajta halak most olcsón kaphatók halcsarnokban, József kir. hg.-utca 2. Vígmozival szemben. Tel.: 10-65. 287

Paradicsom, karfiol, kalarábé, ugorka, finom alma, szőlő megrendelhető Deák Ferenc 9. Harsányinál. 272

OKTATÁS

Dr Naményi Gyuláné Szentendrei Olga gyorsíró, gépíróiskolája, Batthyány u. 1. szám. Eng. 6475. Telefon: 20-27. Államvizsgára előkészítés, vasúti kedvezmény. 634 11. 30

Polgáristákat magánvizsgára előkészít Budai, Piac-utca 64. I. 280

DIÁKOT KERES

Diákleányokat teljes ellátásra elfogadok. Cím: Borz u. 3. sz. 475

Szerényigényű diákleánynak vagy fiúnak teljes ellátást adok. — Eötvös-u. 44. 1156

Két középiskolást teljes ellátásra felvesz Szőkéné, Simonffy-u. 37. 1163

Két diákot orthodox ellátásra korrepetálással elvállal Budai Piac-utca 64. I. 281

Keresztény úriházuai ellátásra két leány vagy fiú diákot elvállalnak, József kir. herceg-u. 18 282

Diákleányt gimnáziumista leányom mellé teljes ellátással elfogadok. — Kálvin-tér 11. Középső lakás. 206

PÉNZ

Kétszáz pengő kölcsönt keresek kamatra. — Ajánlatokat „Tisztviselő" jeligére kiadóba kérem. 200

RÁDIÓ

Rádiót javíttasson, alakíttasson évtizedes gyakorlattal Szabó Lajos műszerésznél, Csapó 84. Telefon: 32-54. 1630 11. 19

HANGSZER

Zongora azonnalra bérbeadó, havi bérleti díj 8 pengő, Megtekinthető Pécsi-utca 7. (Simonyi-út elején!). Értekezni Domokos Lajos utca 6, vagy 38-33 telefonon. 216

Jókarban levő szép kiállítási rövid Wirth zongora eladó. Kossuth 30. 254

BÚTOR

Antik hálóbútor eladó. Értekezni Piac 22, házfelügyelő. 397 vv.

Modern háló, kombinált szoba, konyhaberendezés hencser, recamie, fotel eladó Hatvan u. 27 1724 10. 18

Minek a fényes kirakat, mikor olcsóbban vásárolhat udvari bútorüzletemben. Piac 71. 918 9. 27

Ebédlőkredenc, porszívógép eladó. Rothermere 45. Hátulsó lakás. Megtekinthető 3—4. 284

Sezlon, rekamé és fotellek eladók. Homokutca 142. Keresztépület. 268

AUTÓ MOTOR KERÉKPÁR

Kifogástalan Csepel 100-as segédmotor eladó. Borz-u. 5. 302

ÁTADÓ ÜZLET VENDÉGLŐ

Nagyon forgalmas kis fűszerüzlet áruval országútfélen azonnal is lakással együtt átadó. Cím a kiadóban. 269

KIADÓ LAKÁS egyszobás

Lakást, fizetést adok házimunkáért. Fazekas Mihály-utca 2. 283

LAKÁSCSERE

300 pengőt fizetek annak, aki 2 szobás komfortos, kertségi lakásomat elcserélné 3—4 szobás komfortos, kertségi lakással. Ajánlatokat lakás pontos leírásával, lakbérmegjelöléssel „Lakáscsere" jeligére kiadóba. 640

LAKÁST KERES

Állami tisztviselő új pár keres 2—3 szobás központban, vagy az erdő közelében levő összkomfortos lakást azonnalra. Közvetítő 100 pengővel díjazom. — Vála zt telefonon 23-28-ra, vagy a leveleket „Sürgős" jeligére a kiadóba kérem. 270

BÚTOROZOTT SZOBA

Különbejáratú bútorozott szoba kiadó. Gábor; püspöki palota I. kapu II. 5. 1158

Bútorozott szobába lakótársat keresek azonnal. Barna-utca 9. 295

Különbejáratú bútorozott szoba kiadó. Széchenyi-u. 8. Trafik. 289

Kiadó bútorozott szoba fürdőszobával, József kir. herc. 35 II. lépcső jobbra. 1169

Központi fűtésű kisebb bútorozott szoba 15-re kiadó. Hatvan-utca 6. IV. 13. 292

ELVESZETT

Elveszett 6 darab cukorjegy Szondi, Virág és Japortné névre szóló. Jutalom ellenében becsületes megtaláló Korponai-utca 9. szám alatt adja le. 1172

Elveszett egy állatorvosi műszertáska szeptember harmadikán a máramarosszigeti vonatról. — Megtaláló vagy nyomravezetője a ránézve teljesen értéktelen gyógyszereket és műszereket adja le Rothermere-utca 10 alá, hol magas jutalomban részesül. 266

HASZNÁLT RUHA — CIPŐ

Boeskai ruha 14 éves fiúnak eladó. Kovács úriszabóság, Rákosi Jenő 7. 309

Alighasznált Dóczi egyenszűr, sötétkék körgallér, cipők 12—15 éves leánynak eladó. Hadik-utca 20. 260

INGÓSÁG VÉTEL

Révai lexikont, teljes huszonegy kötetet jókarban megvételre keres Antalffy könyvkereskedés. 273

INGÓSÁG ELADÁS

Cserépkályha, villanycsillár, éjjeli lámpa, mosógép, leanderek, ágy, asztal, létra eladó. Rákóczi 61. 1159

Állóóra, westminsteri, eladó. Batthyány 5. Utcai lakás. 285

Hunor-Magor kaptárak, kiépített lépek olcsón eladók. Hadik-u. 20. 261

ELADÓ HÁZ

Sürgősen eladó a Boldogkertben Uray-utca 7. számú ház 905 négyszögöl gyümölcsöskerttel. 47

Andrássy-út 71. egy hold szőlő kétszobás lakással eladó. Értekezni écsi és Pap ügyvédeknél, Iparkamara. 1063 vv.

Eladó 3 éves Tegez-u 54. számú azonnal beköltözhető ház P 2600 ért, valamint a Balaton-utca 70. számú ház 1100 négyszögöl földdel Értekezni Károly Ferenc József-út 14. Kálmáczhelyi fatelepen. Telefon 11-48 Vasárnap Komlóssy-u 58. 3+

Külsővásártér 15. sz. 826.60 négyszögöl telek két lakással, nagy raktárakkal eladó Cím a kiadóban 6+

Elköltözés miatt eladó Tegez-u. 21 sz. alatti ház 10 éve fennálló jómenetelű fűszerüzlettel azonnal beköltözhető lakással. Érdeklődni ugyanott. 2+

Eladó új adómentes családi ház 17.000 Kút utca 53. 229

ELADÓ HÁZHELY

Széchenyi-utca 83. sz. nagyobb telek egytagban eladó. Cím megtudható a kiadóhivatalban. 4+

ELADÓ FÖLD

Vedres-dülőben elsőrendű 4 hold föld eladó. Varga-utca 22. 193

Kádár-dülőben 3 hold elsőrendű búzatermő eladó. Deseő, Kígyó 39. 293

ELADÓ ÁLLATOK

Eladó 24 darab fajtiszta angoranyúl 12 fiókos ketrecekkel téli abrakkal ellátva, Kovács Árpád, Nyirábrány. 192

Szerkesztésért felelős: PÁLFI JÓZSEF
Kiadásért felelős: IFJ. SZIGETHY GYULA igazgató
Kiadja és nyomja a TISZÁNTÚLI KÖNYV- és LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
felelős nyomdavezető: SZIGETHY KÁROLY